

Ikt. sz.: NOB/77-1/2012.

AUT-3/2012.
(AUT-3/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottsága**
autonómia albizottságának
2012. december 19-én, szerdán, 13 óra 9 perckor
az Országház földszint 1. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki megnyitó, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a vajdasági autonómia helyzetéről és a további lehetőségekről</i>	6
<i>Korhecz Tamás elnök (MNT) tájékoztatója</i>	6
<i>Hozzászólások</i>	12
<i>Reflexiók</i>	20
<i>Tájékoztató az erdélyi autonómia-tervekkel kapcsolatos polgári kezdeményezésekről</i>	25
<i>Szilágyi Zsolt alelnök (EMNP) kiegészítése</i>	25
<i>Székely István főtitkárhelyettes (RMDSZ) kiegészítése</i>	27
<i>Izsák Balázs elnök (SZNT) kiegészítése</i>	28
<i>Kiss Antal irodavezető (Hunineu Iroda) tájékoztatója</i>	32
<i>Hozzászólások</i>	33
<i>Reflexiók</i>	42

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a vajdasági autonómia helyzetéről és a további lehetőségekről

Előadó:

Korhecz Tamás, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke

2. Tájékoztató az erdélyi autonómiatörekvésekkel kapcsolatos polgári kezdeményezésekről

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Szili Katalin** (független), az albizottság elnöke

Csóti György (Fidesz) az albizottság alelnöke

Ékes Ilona (Fidesz)

Kalmár Ferenc András (KDNP)

Szabó Vilmos (MSZP)

Szávay István (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Kőszegi Zoltán (Fidesz) Csóti Györgynek (Fidesz)

Dr. Dorosz Dávid (LMP) dr. Szili Katalinnak (független)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Korhecz Tamás elnök, Magyar Nemzeti Tanács

Ágoston András elnök, Vajdasági Magyar Demokrata Párt

Csonka Áron elnök, Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége

László Bálint elnök, Magyar Remény Mozgalom

Rácz Szabó László elnök, Magyar Polgári Szövetség

Izsák Balázs elnök, Székely Nemzeti Tanács

Sándor Krisztina ügyvezető igazgató, Erdélyi Magyar Néppárt

Szilágyi Zsolt alelnök, Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács

Székely István főtítkárhelyettes, Romániai Magyar Demokrata Szövetség

Kulcsár-Terza József megyei elnök, Magyar Polgári Párt

Jakab Sándor elnök, Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége

Kiss Antal irodavezető, Hunineu Iroda, Brüsszel

Dr. László Lajos titkár, Székelyföldért Társaság

Megjelentek

Elvegyi Ákos elnökségi tag, Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége

Farkas Iván gazdasági és régiófejlesztési alelnök, Magyar Közösség Pártja

Horváth Ferenc elnök, Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség

Duray Miklós elnök, Szövetség a Közös Célokért

Szekeres Lukács Sándor, Erdélyi Körök Országos Szövetsége

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 9 perc)

Elnöki megnyitó, a napirend elfogadása

DR. SZILI KATALIN (független), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Kedves Vendégeink! Kérem önöket, hogy foglalják el a helyüket! A viszontlátás öröme mindig kellemes itt, a Kárpát-medencében, főleg most, advent idején, karácsony előtt néhány nappal. Engedjék meg, hogy köszöntsem Csóti György alelnök urat is, a Hunineu Iroda vezetőjét, Kiss Antal urat és valamennyi képviselőtársamat.

Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy Kőszegi Zoltán képviselő urat Csóti György alelnök úr fogja helyettesíteni, ezennel az ülést megkezdjük. A sajtó képviselőinek természetesen lehetőséget biztosítunk arra, hogy még a napirend megszavazása és a felvezetés idején vágóképeket készítsenek, és ahogy tájékoztatást adtunk, négy óra körül, mikor az ülést befejezni tervezzük, természetesen magam és a kollégáim is állunk a sajtó rendelkezésére.

Tisztelt Képviselőtársaim! Ez a nemzeti összetartozás bizottsága autonómia albizottsága ülése, ebben az esztendőben az utolsó ülésünk, ez nyilvánvalóan jó lehetőséget biztosít számukra, hogy egyrészt az ebben az esztendőben elkezdett munkánkat folytassuk, ugyanakkor természetesen lehetőséget biztosít arra is, hogy már most, a beszélgetéseink folyamán körülbelül vázoljuk azt, hogy mi az, amit a 2013. esztendőben tenni szeretnénk. Ennek jegyében állítottuk össze ennek a mai ülésünknek a napirendjét is, hiszen amikor az autonómia albizottság létrejött, az volt a tervünk, hogy a Kárpát-medencében nekünk, akik a nemzeti összetartozást nem csak a bizottság miatt, hanem egyébként is, a mai globális világban, a XXI. század Európájában is kitüntetett kérdésnek tartjuk, úgy hiszem, vannak olyan kérdések, amivel közösen foglalkoznunk kell, nem csupán a közös tudás, hanem a közös eredő megteremtése érdekében is. Nyilvánvalóan ebben az egyik fontos kérdés az önrendelkezés, hiszen Európában számos bevett és gyakorolt formája is van az önrendelkezésnek. S mi, amikor az albizottságot létrehoztuk a nemzeti összetartozás bizottságán belül, szerettük volna, ha ez egy dedikált feladatot kapna, és a parlamenti dimenzióban is segíteni tudnánk azt a munkát, amit egyébként természetesen – a nevéből is fakadóan – az egyes közösségek tenni szeretnének a Felvidéktől a Vajdaságig, Székelyföldről Muravidékig, Kárpátaljától a Délvidékig.

Kedves Képviselőtársaim! Az első feladatunk az, hogy a mai napirendet elfogadjuk, hiszen pontosan ennek a munkának a jegyében kerül sor ma első napirendi pontunkként egy tájékoztatásra a vajdasági autonómia helyzetéről, amire Korhecz Tamás urat, a Magyar Nemzeti Tanács elnökét kértük meg, és köszöntöm őt is. A második napirendi pontunk pedig, amit egyébként elhatároztunk, hogy ezt folyamatosan tartani is fogjuk, hogy minden ülésünkön egy körképet kérünk arról, ami az előrehaladási tájékoztatást jelenti a székelyföldi vagy erdélyi autonómiatörekvések kérdéskörében. Így nyilvánvalóan a második napirendi pontunk ez lesz, és van lehetőség arra is, hogy esetlegesen beszéljünk arról, ami a következő évi terveinket jelenti, és ebben majd képviselőtársaim javaslatát is kérni fogom. Természetesen folytatjuk ezt a kaleidoszkópot, és folyamatosan figyelemmel kísérjük azokat a kezdeményezéseket, polgári kezdeményezéseket, amelyek ma az asztalunkon vannak.

Tisztelt Képviselőtársaim! Kedves Vendégeink! Elsőként, mielőtt megszavazzuk a napirendet, Potápi Árpád elnök úr üdvözlését is szeretném átadni. Elnök úrnak ma egyéb teendői miatt nincs lehetősége arra, hogy itt legyen, és nyilván pótolni nem tudjuk, de igyekszünk helyettesíteni alelnök úrral együtt. De lélekben ő is itt van velünk, és ő is kíván önöknek kellemes és gyümölcsöző tanácskozást.

Tehát megállapítom, hogy határozatképesek vagyunk, és kérdezem, hogy képviselőtársaim elfogadják-e a napirendet. Amennyiben igen, kérem, ezt kézfelemeléssel

jelezzék! (Szavazás.) Köszönöm szépen. Megállapítom, hogy az albizottság tagjai egyhangúlag elfogadták a napirendet.

Tájékoztató a vajdasági autonómia helyzetéről és a további lehetőségekről

Így rá is térünk az első napirendi pontunkra, ez a vajdasági autonómia helyzetéről és további lehetőségeiről szóló tájékoztató. Ugye, elnök úr, ebben az is benne van, hogy kicsit ne csak egy mai pillanatképet kapjunk, hanem áttekintsük azt is, hogy milyen lehetőségeket látnak a továbblépésben. Így Korhecz Tamás elnök úrnak, a Magyar Nemzeti Tanács elnökének adok szót.

Annyit még tájékoztatásul mondanék a képviselőtársaimnak és a vendégeknek, elnök úr, hogy a vajdasági autonómia kérdésében a VMNT tagjai, tehát szervezetei, illetve azok, akik a KMAT-nak tagjai, és ahol nincsenek átfedések, kerültek meghívásra, így azt gondolom, hogy a vajdasági szervezetek teljes lefedettségben jelen vannak.

Elnök úr, öné a szó.

Korhecz Tamás elnök (MNT) tájékoztatója

KORHECZ TAMÁS elnök (Magyar Nemzeti Tanács): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Asszony! Engedje meg, hogy mindenekelőtt és elsősorban a magam nevében, illetve a vajdasági magyar közösség választott országos önkormányzata nevében külön is megköszönjem ezt a meghívást és ezt a lehetőséget, hogy az albizottság ülésén ismertethetem az autonómiával kapcsolatos aktuális fejleményeket Délvidéken, a Vajdaságban, tehát ebben a magyarok által lakott régióban. Ezt nem csupán a jólneveltség mondatja velem, hanem valóban azt gondolom, hogy kétségtelenül fontos dolgot teszünk, amikor ezekről a dolgokról nyíltan és őszintén párbeszédet folytatunk, és eszmét cserélünk.

Elsősorban azért, mert azt gondolom, az autonómiaépítés kérdésében rendkívül fontos szerepe van Magyarországnak, tehát az anyaországnak, és annak a stratégiai kapcsolatrendszernek, amelyet Magyarország épít a magyarságnak otthont adó államokkal, esetünkben Magyarország és Szerbia viszonyrendszerének. Azt gondolom, az autonómia építésének ez egy fontos feltétele és kerete, és ebben a tekintetben nagyon fontos, hogy az Országgyűlésben tárgyalunk ezekről a dolgokról, és hogy itt tudom ismertetni azokat az eredményeket, sikereket, nehézségeket és kihívásokat, amelyekkel a magyar autonómiaépítés a Délvidéken szembesült az elmúlt időszakban.

Másodjára azért tartom fontosnak, hogy az autonómiának albizottsága van, mert meggyőződésem – és nem mint közéleti személynek, hanem mint egyetemi tanárnak –, hogy az autonómia megkerülhetetlen kérdés, közjogi eszközrendszer a kisebbségi közösségek tartós egyenrangúsága és megmaradása vonatkozásában. Tehát amennyire az autonómia, nemzetiségi autonómia nem varázsvessző, nem csodaszer és nem mantra, legalább annyira megkerülhetetlen és helyettesíthetetlen közjogi eszköze annak, hogy egy elszakított közösség identitásában, fejlődésében a szülőföldjén megmaradhasson és gyarapodhasson.

Ennek a felismerésnek a jegyében szeretnék szólni arról, hogy hol tart a vajdasági magyarság az autonómiaépítés területén. De még mielőtt ehhez hozzáfognék, azt gondolom, hogy a cím talán egy picit megtévesztő, és ezt szeretném pontosítani. Jelesül két dologról is szeretnék beszélni ebben a rendelkezésemre álló 20-25 percben. Az első dolog a mi autonómiánk építése, tehát annak a kulturális, személyi elvű autonómiának az építése, amely alkotmányos és törvényes keretek között zajlik, és amelynek főszereplője a Magyar Nemzeti Tanács, tehát a vajdasági magyarság demokratikusan megválasztott országos önkormányzata. Ugyanakkor szeretnék valóban a vajdasági autonómia kérdéséről is szólni, talán nem olyan bőven és nem olyan részletességgel, annak ellenére, hogy a vajdasági regionális autonómia nem magyar autonómia és nem nemzetiségi autonómia, noha a közvéleményben, a szakírók között is néha ezzel kapcsolatban némi homály is felmerül gyakran.

Tehát erről a két dolgról szeretnék szólni, ebben a sorrendben, és ezúttal szeretném megkerülni azokat a már egyébként nagyon sokszor lefolytatott vitákat, hogy a Magyar Nemzeti Tanács, illetve a Vajdaságban működő magyar kulturális autonómia mennyire autonómia, mennyire olyan autonómia, amelyet valaki szeretne, mennyire felel meg az a terveinknek, álmainknak és elvárásainknak. Mert egy dolog nem kérdéses, hogy a jogtudomány, a szakma szempontjából igenis ez egy autonómiaforma, amelynek megvannak az alkotmányos és közjogi keretei Szerbiában, és mi ezeket megpróbáljuk folyamatosan belakni és feszegetni.

Tehát ezekben a vitákban most nem szeretnék részt venni, nem szeretnék erre visszatérni, hiszen mindenki, aki ezzel kapcsolatban mondhatott, megfogalmazhatott álláspontot, azt már rég megtette, én magam is, és arra sem szeretnék kitérni, mi vezetett oda, hogy a nagyobb régiók közül csak mi, a Délvidéken tudtunk egy ilyen autonómiaformát közjogi keretbe önteni. Erről is megvan az álláspontom, ezt többször publikáltam is, de azt gondolom, most nem erről kellene beszélni, hanem ennek az autonómiaépítésnek a gyakorlati tapasztalatairól, eredményeiről, nehézségeiről. Tehát ezeket a kérdéseket megkerülve szeretnék erről a dolgról mondani valamit, és szeretném hozzátenni, hogy a szervezők voltak olyan kedvesek, és kiosztották a bizottság tagjainak azt a publikációt, amely a Magyar Nemzeti Tanács első két évének a részletes beszámolóját tartalmazza, amelyben természetesen az általam említett adatok sokszorosra fogja alátámasztani, szemléltetni azt az eddigi tevékenységet, amivel a Magyar Nemzeti Tanács az elmúlt évek során foglalkozott. Nagyon örülnék neki, ha minél többen vennék a fáradságot, és legalább alaposan átlapoznák ezt a dokumentumot, amelyet a Magyar Nemzeti Tanács természetesen megtárgyalt és elfogadott.

Kezdeném azzal, hogy valójában a magyar kulturális autonómia közjogi keretei Szerbiában a szerbiai alkotmány 75. §-ában található meg, amely az önkormányzathoz való kollektív jog megvalósítása érdekében lehetővé teszi a nemzeti kisebbségeknek, hogy demokratikusan, közvetlenül megválasszák a saját önkormányzataikat, és hogy ezen önkormányzatokon keresztül gyakorolják az önkormányzathoz fűződő kollektív jogaikat. Ez az alkotmányos paragrafus, alkotmányos rendelkezés, amely gyakorlatilag először alkotmányos dokumentumba 2003-ban épült be, amikor még létezett Szerbia és Montenegró konföderációja, illetve államszövetsége, azóta alkotmányos jog szintjén jelen van az alkotmányban is. Az önkormányzatot az önazonossághoz kötődő négy területen biztosítja, ezek pedig: a hivatalos nyelvhasználat, az anyanyelvi oktatás és tájékoztatás, valamint a közművelődés, a kultúra területén biztosítja ezt az önkormányzati jogot.

Ennek az alkotmányos paragrafusnak a részletes szabályozására 2009-ben került sor, tehát 2009-ben született meg az a nemzeti tanácsokról szóló törvény, amely valóban terjedelmesen, részletesen fogalmazza meg azokat a közjogi jogosítványokat, amelyeket a demokratikusan megválasztott nemzeti tanácsok gyakorolnak a szerb jogrend keretében. Ugye ezek a jogosítványok ezeken a területeken vannak jelen, és lehetővé teszik három különböző hatáskör gyakorlását. Ezek: az önálló döntéshozatal, tehát amikor a Magyar Nemzeti Tanács valamilyen állami hatóság vagy önkormányzat helyett dönt ezekben az önazonosságot érintő kulturális, oktatási és egyéb kérdésekben. Vannak olyan jogosítványok, amelyek egyetértési jogot jelentenek, tehát ez egyfajta közös döntéshozatal az államszervezet és a nemzetiségi autonómia között, és a harmadik jogosítvány az úgynevezett kötelező véleményezési jog, ami gyakorlatilag egy enyhébb formája a döntések befolyásolásának. Ugyanakkor ez is jogilag védett és szankcionált jogosítvány, ami azt jelenti, hogy mindezeknek a jogoknak a megsértése esetében akár a bírósági kikényszeríthetőséget is lehetővé teszi a törvény, és erre az elmúlt időszakban többször sor is került.

Ezenkívül, ami a jogosítványokat illeti, fontos megemlíteni azt a lehetőséget, hogy az országos önkormányzat alapítója, illetve működtetője legyen az állami intézményrendszernek,

tehát a közoktatás, a közművelődés és a tájékoztatás területén az állam által alapított magyar vagy a magyarságot is szolgáló közintézmények alapítója vagy társalapítója lehet a Magyar Nemzeti Tanács. Ez gyakorlatilag azt teszi lehetővé, hogy a Magyar Nemzeti Tanács esernyője alá rendelt magyar intézményrendszer jöjjön létre, amelynek a szerb állami költségvetési finanszírozását nem veszi át a Magyar Nemzeti Tanács, tehát lehetővé teszi az irányítást úgy, hogy ezeknek az intézményeknek a pénzügyi-gazdasági biztonsága nem csökken az állam által alapított intézményekhez képest.

Tehát ezek azok a lehetőségek, amelyek adva vannak, és amelyek konkrét közjogi jogosítványokat jelentenek, hiszen e nélkül autonómiáról nem beszélhetünk, sem önkormányzatiságról. Ugyanakkor a törvény természetesen számos olyan lehetőséget is biztosít a Magyar Nemzeti Tanács számára, amely a közösség életének befolyásolását jelenti. Ilyenek például a stratégiai tervezés, a fejlesztések lehetősége, ilyenek például az ösztöndíjrendszerek felépítése és működtetése, a különböző cégek, intézmények, alapítványok létrehozásának lehetősége. Ezek lennének azok a közjogi keretek, amelyek között a Magyar Nemzeti Tanács működik.

Egy szót még a választási rendszerről, hiszen ez is fontos: ez a törvény közvetlen választást tesz lehetővé egy külön magyar választói névjegyzék alapján. A külön magyar választói névjegyzéket az állami hatóságok működtetik – csakúgy, mint az országos választói névjegyzéket –, és regisztrációhoz kötött. Ugye most Magyarországon nagyon sok szó van a választói regisztrációról, így érthetőbb ez a történet. Tehát úgy vehet részt valaki a Magyar Nemzeti Tanács megválasztásában, ha választójoggal rendelkezik, és előzetesen regisztrál. Ez a regisztráció egy nagyon leegyszerűsített folyamat, tehát gyakorlatilag egy aláírt formanyomtatvány kitöltésével regisztrál a választópolgár, és ezen keresztül vehet részt a Magyar Nemzeti Tanács megválasztásában. Ez a regisztrációs folyamat 2009 végén, 2010 elején volt a legintenzívebb, ekkor állt össze a magyar választói névjegyzék, amely alapján júniusban közvetlenül meg lett választva a Magyar Nemzeti Tanács 35 jelenlegi képviselője, tagja.

Hadd említsem meg, hogy ez egy állandó választói névjegyzék, tehát a magyarországi kisebbségi választói névjegyzékektől eltérően ez nem egy egyszeri használatra létrehozott névjegyzék, ez egy most is folyamatosan megújuló, aszurált, tehát személyeket vesznek le – mondjuk, aki elköltözik vagy meghal vagy elveszti az állampolgárságát –, ugyanakkor új személyek iratkozhatnak fel folyamatosan erre a választói névjegyzékre. A választói névjegyzékre a választás pillanatában 138 ezer felnőtt magyar nemzetiségű állampolgár iratkozott fel, és a 2010-es választásokon több mint 74 ezren részt is vettek a Magyar Nemzeti Tanács megválasztásában. A legújabb népszámlálási adatok ismeretében ez azt jelenti, hogy a Vajdaságban, a Délvidéken élő magyarok több mint kétharmada önkéntesen feliratkozott erre a névjegyzékre, és remélhetőleg a közben eltelt időszakban ez a névjegyzék bővült is – sőt egészen biztosan tudjuk, hogy bővült is –, így megvan az esély arra, hogy még teljesebb lesz a következő, 2014-es választások alkalmával.

Egy részarányos, pártlistás választási rendszerben választottuk meg a Magyar Nemzeti Tanács tagjait, ebben a választási rendszerben gyakorlatilag a természetes küszöb érvényesül. Mindenki, aki az egy mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszámot megszerzi, mandátumhoz jut. Ennek a részarányos választási rendszernek az lett az eredménye, hogy öt magyarokat tömörítő pártlista jutott mandátumhoz a nemzeti tanácsban, tehát egy ötpárti Magyar Nemzeti Tanácsunk van ebben a pillanatban azzal, hogy a szavazás közel 80 százalékát a VMSZ körül tömörülő összefogás listája szerezte meg a választáskor, és ezzel arányban is van a képviselőink többsége a Magyar Nemzeti Tanácsban.

Ennyit ezekről a keretekről, most pedig az elmúlt két év tapasztalatairól szólnék, valóban dióhéjban, hiszen a terjedelmes anyag ott van az önök asztalán. Azt gondolom, az elmúlt valamivel több mint két esztendő egy nagyon intenzív és tervszerű építkezési munka

jellemezte. Ebben az időszakban megszületett öt középtávú fejlesztési stratégia a Magyar Nemzeti Tanács keretében, amely a kormánystratégiák EU-ban is elfogadott szabványai és standardjai szerint készültek el, tehát megelőzte őket egy komoly helyzetfelmérés az adott területen, megszületett a SWOT-analízis, ennek mentén kialakítottuk a víziókat és céljainkat, és ehhez rendeltük hozzá azokat a programokat és akcióterveket, amelyek a vízió megvalósítását jelentik. Ezek középtávú tervek, általában 2016-ig hoztuk meg ezeket a terveket, és azokra a területekre hoztuk meg, amelyekre valóban jogszabványokkal rendelkezik az Magyar Nemzeti Tanács, tehát az oktatás, a kultúra, a hivatalos nyelvhasználat és a tájékoztatás területére. De született egy stratégiánk a magyar civil szféra fejlesztésére is, tehát ez egy olyan terület, amely valahol határterület, és több területhez is kötődik. Ezeknek a stratégiáknak a megvalósítása nagyban zajlik, hiszen az oktatási stratégia esetében kétéves tapasztalat áll mögöttünk, hiszen 2010 októberében született meg ez a dokumentum, a többi stratégiai dokumentum végrehajtásában egyéves tapasztalatunk van.

Azt fontosnak tartom elmondani, hogy azon kívül, hogy valóban nagyon komoly szakmai munkát fektettünk be ezekbe a fejlesztési dokumentumokba, az elmúlt időszak azt bizonyítja, hogy ezek a stratégiai tervek komoly löketet adtak a szakpolitizálásnak a vajdasági magyarság vonatkozásába. Ez a komoly löket abból a szinergiából ered, amit egy jól felfogott és szakmailag megalapozott stratégiai tervezés és egy komoly politika szándék egyesítése jelent. Tehát egy stratégián keresztül az energiánkat, a lehetőségeinket, a potenciáljainkat, emberi erőforrásainkat, pénzügyi lehetőségeinket közösen elfogadott célok irányába tudjuk mozgósítani.

Fontos elmondani, hogy ezek a stratégiák egy kivételével konszenzussal születtek, tehát egy ötpárti nemzeti tanácsban konszenzussal, tartózkodó szavazat nélkül születtek meg, és a végrehajtásukról szóló jelentéseket is a legtöbb esetben egyhangúlag fogadtuk el. Ezt nem azért mondom, mert mindig és mindenáron az egyhangúságra kell törekednünk, hanem azért, mert van egy nagyon plurális és nagyon gyakran árkokkal szétválasztott magyar politikai életünk, amelyben ritkák azok a pillanatok, amelyekben konszenzus születik. Na most, ezekben az esetekben nagyon gyakran konszenzus született, és ez a konszenzus is segít bennünket abban, hogy valós eredményeket tudunk nyugtázni egy év, illetve két év elteltével.

Az időkeret nem teszi lehetővé, hogy végigmeséljem azt, hogy hol mit sikerült megvalósítani a stratégiában megfogalmazott célok közül, de engedjenek meg néhány szemelvényt ezek közül. Az oktatásunk, az oktatási rendszerünk a megmaradásunk első és legfontosabb pillére, és ezt kevesen vitatják. Ezen a területen született a legtöbb kézzel fogható eredmény is, így például jelentősen sikerült csökkentenünk a szórványban azoknak a számát és arányát, akik nem a magyar oktatást választják a különböző programokon és akcióterveken keresztül. Tehát ezzel azt sikerült elérni, hogy a katasztrofális demográfiai lemorzsolódás ellenére ezekben a térségekben nőtt vagy legalábbis szinten maradt a magyar elsősök száma az elmúlt két évben. Azt gondolom, ez olyan eredmény, amit az elmúlt négy évtizedben nem sikerült produkálni sohasem.

A másik dolog, ami ugyancsak az oktatáshoz kötődik, hogy például az érettségit adó magyar nyelvű középiskolai oktatásban ma nagyobb arányban vannak jelen a magyar diákok, mint a szerb tagozatokon a szerb diákok, tehát elindultunk abba az irányba, hogy a magyar közösség ne egy leszakadott, alulképzett közösség legyen, mint amilyen eddig volt, hanem egy versenyképes, illetve helyenként a képzettségéről fölismerhető közösség legyen. Elértük azt is, hogy az általános iskolák után magyar nyelven, a Vajdaságban, otthon tanul tovább a kisérettségiző diákok 96 százaléka. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag mindenki továbbtanul, és mindenki magyarul tanul tovább a szülőföldjén. Az a néhány százalék azt jelenti, hogy azért egyesek Magyarországon tanulnak tovább, de ez most már valóban maroknyi diákot jelent, és azt jelenti másrészt, hogy egyesek abbahagyják a tanulást. De megszámlálhatom a

két kezem ujjain, hogy hányan nem tanulnak magyarul tovább azok közül, akik tovább tanulnak.

Ugyancsak óriási eredmények vannak a felsőoktatás területén. Csak egy év vonatkozásában 150-nel többen iratkoztak be otthon felsőoktatási intézménybe az ösztöndíjprogramunk sarkalata és támogatása mellett, és ha figyelembe vesszük, hogy a magyar közösségben az egyetemet végzettek aránya feleakkora, mint a szerb közösségben, akkor ezek a kiugró adatok nagyon komoly lépések a képzettségi hátrány ledolgozása vonatkozásában. Természetesen az ösztöndíjprogramunk része a szülőföldön való munkavállalás, a helyzetbe hozás is, éppúgy, mint az ösztöndíjazás.

Az időkeret nem teszi lehetővé, hogy kibontsam mondjuk a kultúra területén elért eredményeket, de hadd említsek meg mondjuk szemelvényesen kettőt. Egy nagyon intenzív örökségmegővási folyamat indult el azon keresztül, hogy óriási digitalizálási programot indítottunk el, amelyben a kulturális hagyatékunk szisztematikus digitalizálása valóban szakmai mércék szerint – úgymond – belendült az elmúlt egy esztendő során. Vagy azt is érdemes megemlíteni, hogy egy olyan néptáncoktató és folklóroktató programot indított el a Magyar Nemzeti Tanács, amely lehetővé teszi azt, hogy a több mint 400 művelődési egyesületünk olyan profi táncosokhoz, népdalénekesekhez jusson, akik jelentősebb löketet tudnak adni az amatőrizmus területén is a hagyományápolásnak. Ugye Csizmadia Anna sikere most – azt hiszem – újabb löketet fog adni ennek a folyamatnak.

Tehát nincs lehetőségem végigmesélni a többi eredményt, viszont hozzátennék egy tanulságot ehhez, hogy a stratégiai, szakmai tervezésen túl mi tette lehetővé ezeket az eredményeket. Azt gondolom, ennek az elsődleges oka az a tökéletes összefogás és összhang, amely kialakult egy hárompólusú térségben, mégpedig a Magyar Nemzeti Tanács, az egyetlen magyar parlamenti párt és a magyar kormányzat között. Tehát ebben a nagyon széles körű konszenzuson alapuló, valóban őszinte összefogásban kell keresnünk azt, hogy miért sikerült ezeket a néha költséges programokat is működőképessé és hatékonyá tenni, és azt gondolom, hogy ennek az összefogásnak a megtartása, ennek az együtt gondolkodásnak és együtt cselekvésnek a megtartása kulcsfontosságú lesz az elkövetkező időszak vonatkozásában is. Csakúgy, mint a szerb–magyar kapcsolatok fejlődése is nagyon komolyan rányomja majd a bélyegét az elkövetkezendő időszakra, hiszen nagyon komoly feladatok állnak előttünk. A magyar intézményrendszer átvétele és kiépítése az MNT esernyője alatt azért komoly ellenállásba is ütközik. Ez az ellenállás részben szerb oldalról érkezik, tehát annak ellenére, hogy a törvény ezt lehetővé, sőt kötelezővé teszi, nagyon komolyan megtorpant néhány helyen. Tehát jelenleg az MNT alapításába mintegy 25 intézmény tartozik, de az intézményrendszerünk a terveink szerint a félszázat fogja elérni, amennyiben befejeződné a magyar iskolahálózat és a kulturális intézmények átvétele.

A terveinkről szólva csak két újabb elemet említenék meg. Természetesen folytatni akarjuk azt az építkezést, amit elkezdtünk az elmúlt kettő és fél évben, de két új elemet tennék hozzá. Az MNT két nagyon komoly és nagyon ambiciózus újabb programot fogalmazott meg, ez pedig, az egyik a magyarul oktató állami egyetem megalapítása Szabadkán, amely hihetetlenül nehéz és ambiciózus vállalkozás, de azt gondolom, e nélkül nem lesz teljes az a közösségépítés, amelyet folytattunk az elmúlt időszakban. Továbbá a másik: egy olyan demográfiai akcióterv, stratégiai program elfogadását tervezzük a tavaszra, amely válasz lehet arra a demográfiai katasztrófára, amely csakúgy, mint a többi Kárpát-medencei magyar régiót, a vajdasági magyarságot is elérte. Ennek a demográfiai katasztrófának, elöregedésnek, gyermektelenségnek a fő oka a gyermekvállalási kedv, illetve a gyermekvállalás elmaradása. Lekopogom, hogy az asszimiláció ma már csak sokdrangú probléma Szerbiában. Tehát a veszteségünknek, ennek a 39 ezres veszteségnek még a 10 százaléka sem az asszimilációs veszteség. Tehát azt kell mondanom, hogy nem az asszimiláció veszélyezteti a megmaradásunkat a Vajdaságban, hanem a gyermekvállalás elmaradása. A Magyar Nemzeti

Tanács össze fog kapaszkodni, összeakaszodik ezzel a problémával. Lehet, hogy gyengéknek bizonyulunk, de azt gondolom, ez az utolsó pillanat, amikor még ebben a vonatkozásban itt még tenni lehet valamit.

Mivel megígértem, hogy szólok a vajdasági autonómiáról is, ezért itt most pontot – vagy pontosvesszőt – tennék az autonómia ügyére. Ugyanakkor a vajdasági autonómia kapcsán azzal kezdeném a gondolataimat, hogy fontosnak tartom első helyen azt tisztázni, hogy annak ellenére, hogy a vajdasági autonómia nem magyar autonómia, ki merem jelenteni, hogy a vajdasági autonómia magyar ügy is. Nagyon sokan vannak, akik megpróbálják a regionális autonómia kérdését magyar szempontból teljesen lényegtelen, marginális kérdésként bemutatni. Ha abból indulunk ki, hogy a legújabb népszámlálási adatok szerint a magyarság alig több mint 13 százalékát képezi Vajdaság lakosságának, akkor talán ezeknek az érveknek van valami meggyőző ereje is. Ugyanakkor ma is a lakosság több mint egyharmada nem szerb a Vajdaságban, és ma is vannak olyan kompakt területek, amelyen nem a szerbek alkotják a többséget. De nem ez az az ok, ami miatt azt gondolom, hogy a magyarságnak oda kell figyelnie és oda kell tennie magát gyakran a vajdasági magyar ügy mellé, hanem az a közel hét évtizedes tapasztalat, ami a vajdasági autonómiához kötődik.

Ez a tapasztalat pedig arról szól, hogy a magyar érdekek érvényesítése, az intézményrendszer építése a Vajdaság keretei között mindig könnyebben ment, mint országos szinten. Így van ez a magyar kulturális autonómia építése vonatkozásában is, és hadd említsek meg egy vagy két nagyon plasztikus példát is. Ugye az intézményátvétel a magyar autonómia egyik alapja, tehát a magyar intézményrendszer kidolgozása. Szerbiában a törvények szerint a középiskolák alapítója a tartomány, tehát nem a központi kormány, hanem a tartomány. Az összes magyar többségű középiskolát átvette a Magyar Nemzeti Tanács, tehát ez a folyamat befejeződött a Vajdasági Képviselőház határozataival. Az összes általános iskola esetében, aminek kezdeményeztük az alapítói jogainak az átvételét, amelyek magyar többségűek vagy csak magyarul oktatnak, ezek elakadtak Belgrádban. Ez csak egy példa arra, arra, hogy az, amit nem tudunk érvényesíteni helyenként a központi hatalommal, azt képesek vagyunk tető alá hozni vajdasági szinten.

Hasonló példa a történelmi helységnevek kérdése. Nagyon sokáig tiltott volt a történelmi magyar helységnevek hivatalos használata. Az áttörést ebben a kérdésben is egy 2003-as tartományi parlamenti rendelet hozta meg, amely törvényesítette a magyar helységnevek használatát, és ennek eldöntését a magyar közösség kezébe tette. Tehát így vált újból hivatalossá Bácskossuthfalva neve, így vált újra hivatalos névvé Szenttamás, így vált hivatalos névvé Nagybecskerek is, a mai napon ezeknél a helységeknél a helységnevtáblákon ezek a magyar történelmi helységnevek vannak. Ezt csak azért említem meg, mert nem volt ez mindig így, tehát előtte ezek a nevek tiltottak voltak, és nem voltak elismerve hivatalosan. Ezt a kérdést is tartományi szinten tudtuk kezelni. Természetesen ezzel nem azt akarom mondani, hogy a magyarság a vajdasági hatalomban mindig érvényesíteni tudja az akaratát és elképzelését, ez nem így van. Még akkor sem, ha a vajdasági parlament elnöke most már második mandátumban legitim magyar politikus, tehát Egeresi Sándor után Pásztor István, és ez a legmagasabb közjogi funkció a Vajdaságban. Tehát ebből a szempontból ennek szimbolikus jelentősége van, de ez nem azt jelenti, hogy úgy táncolnak a Vajdaságban, ahogyan mi muzsikálunk, és ez valójában a demokrácia szabályai szerint nem is így van. Csak arra akartam rámutatni, hogy ez nem egy olyan téma, amiről azt mondhatjuk, hogy minket nem érdekel, hogy nem érdekel az, hogy mennyi pénz van a vajdasági költségvetésben, nem érdekel bennünket az, hogy a Vajdaság vagyonát melyik ingatlanok képezik, nem érdekel bennünket, hogy a Vajdaság rendeleteileg milyen kérdéseket szabályozhat.

A vajdasági autonómia ügye egyébként egy – nevezzük úgy – felívelő szakasz után több komoly ütéssel kapott az elmúlt időszakban, aminek a hullámai kétségtelenül eljutottak Brüsszelbe és előtte Budapestre is, ez pedig az úgynevezett hatásköri törvény megcsonkolása

a szerb Alkotmánybíróság részéről. Ez valóban nagyon sok kérdésben visszalépést jelent, egy nagyon erőteljes, határozott megálljt jelent a vajdasági autonómia vonatkozásában. A költségvetés körül felmerülő, évről évre megújuló problémák pedig ugyancsak azt jelzik, hogy Szerbiában nincs meg a politikai akarat és többség arra, hogy ezeket az autonómiakereteket tovább bővítsük. Ettől függetlenül mondom azt, hogy nekünk a magunk részéről – ott, ahol ezt lehet, ott, ahol ezt érdemes – ezt a kérdést is támogatnunk kell, hiszen a saját autonómiaépítésünk vonatkozásában sem mellékes az, hogy Újvidéken dönthetnek-e valamilyen kérdésekben vagy nem, hogy mekkora vagyonnal, mekkora költségvetéssel rendelkezik az autonóm tartomány.

Tehát ezek lennének azok a keretek, amelyekben a Vajdaság autonómiájáról érdemes beszélni, és azt gondolom, zárszóként annyit tudok ezzel kapcsolatban elmondani, hogy sem Vajdaság autonómiája, sem a miáltalunk épített személyi elvű autonómia a területiséget nem teszi megkerülhetővé az autonómia vonatkozásában. Ami nem azt jelenti, hogy most itt én egy határozott magyar területi autonómia koncepcióját kívánom megfogalmazni, ez csupán azt jelenti, hogy meggyőződésem szerint ahhoz, hogy tartósan biztosíthassuk a közösségünk egyrangúságát, gazdasági felemelkedését, a magyarok által többen lakott terület számára bizonyos önkormányzatiságot, közigazgatási, regionális, fejlesztési szempontból biztosítani kell. Azt gondolom, ettől nem kell menekülnünk, attól függetlenül, hogy a vajdasági autonómiában, illetve a személyi elvű autonómiában biztosított potenciálokat továbbra is fontosnak tartjuk kihasználni.

Zárszóként annyit szeretnék hozzátenni, hogy a Magyar Nemzeti Tanács a szakpolitikában a professzionalizálás kérdését az elejétől kezdve fontosnak tartotta, és azt gondolom, az, hogy mi képesek voltunk nem csak megszűlni ezeket a stratégiákat, hanem sok szempontból ezeket végre is hajtani, ez annak az eredménye, hogy a közösségi szakpolitizálást szakmai alapokra helyeztük. Tehát az amatőrizmust, a jóindulatú dilettantizmust a Magyar Nemzeti Tanácsban felváltotta egy közigazgatási szemlélet. Úgyhogy azzal, hogy létrehoztunk egy professzionális közigazgatási apparátust, jelentősen megkönnyítettük a stratégiák végrehajtását, illetve számonkérhetőségét.

Elnézést kérek, hogy kicsit talán túlléptem az időkeretet, de remélem, hasznos alapot biztosítottam a vitához. Köszönöm szépen, elnök asszony.

ELNÖK: Elnök úr, köszönjük szépen a felvezetőjét. Nyilván a Vajdaság egy nagyon erőteljes lokomotívja is a szerbiai európai törekvéseknek, és ennek a kontextusában is azt hiszem, hogy nagyon fontosak azok, amelyek főleg az oktatás területén az ön részéről elhangzottak. De először azt fogom kérni most, hogy képviselőtársaim, akik szólni kívánnak, először ők szóljanak, és azt követően pedig nyilván lehetőség lesz a továbbiakban más megszólalásokra is.

Kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki kíván szólni. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nem, akkor lehetőséget nyitok arra, hogy más felszólalásokra is sor kerüljön. *(Jelzésre.)* Parancsoljon! Kérem, hogy mutatkozzanak be!

Hozzászólások

SZILÁGYI ZSOLT alelnök (Erdélyi Magyar Néppárt): Köszönöm szépen. Szilágyi Zsolt vagyok, Erdélyi Magyar Néppárt. Három rövid pontot szeretnék mondani, az egyik egy megjegyzés. A Magyar Országgyűlés képviselőinek, külügyi bizottságának nyilván nem mellékes a véleménye, a hozzáállása akkor, amikor a térségben, a szomszéd államokban élő magyarok ügyének képviseléről, lehetőségeiről van szó. Itt a román diplomácia példáját szeretném figyelmünkbe ajánlani, ugyanis pont a Timok-völgyi románok kapcsán és Schengen kapcsán olyan ügyesen társították rövid egy-két hét leforgása alatt a határon túl élő románok képviselőinek és Románia schengeni csatlakozásának esélyeit, hogy még a holland

tulipánimport is benne volt közvetve a csomagban. Bocsánat, hogy ilyen apróságokat is említék, de adott pillanatban, a schengeni csatlakozás kapcsán leállították a tulipánimportot. Hogy jön ez ide? Hát úgy, hogy Szerbia és a vajdasági magyarok, azt hiszem, most vannak abban a helyzetben, mint Románia volt mondjuk hét-nyolc évvel ezelőtt, amikor Szerbiában és a szerbiai politikai elitben van egy integrációs bizonyításkényszer, ami terepet ad a térség államainak arra, hogy összefogjanak a szerb integrációs erővel, másrészt, hogy ne feledjék azt a nemzetpolitikai szempontot, hogy az anyaország felléphet erélyesen is – a román példa ezt mutatja. Ez csak egy megjegyzés volt, amit, tisztelettel kérem nyilván a Magyar Országgyűlés képviselőit és a magyar állami intézmények képviselőit, hogy ne feledjenek.

Két rövid kérdés. Két évvel ezelőtt, amikor ott jártunk a Vajdaságban – Tőkés László akkor még alelnök volt – találkoztunk nyilván Korhecz Tamással is, de a román önkormányzat elnökével is, és alapvetően azt mondták, hogy ez egy jó kiindulási alap, azonban azt a segítséget várják, hogy ne csak szerb költségvetési pénzekből, hanem a megalakult nemzeti tanácsok direkt módon pályázhassanak uniós pénzekre is. Tehát a költségvetés emelkedett-e – azt hiszem, félmillió euró volt akkor, 2010-ben a költségvetés –, ezzel hogy állunk most, Tamás? Illetve mi a helyzet az uniós pénzek behozatalával a különböző tervekbe?

A másik kérdés az, hogy ahogyan az álandi svédek autonómiáját évente-kétévente az álandi hatóságok és Helsinki áttárgyalja, és mindig megnézik, hogy na, mit kéne jobbitani, milyen kívánság van, van-e a jelenlegi belgrádi vezetésben valamilyen szándék, legalább deklaratív szinten nyitás arra, hogy a törvény hiányosságait vagy a működés alatt tapasztalt hiányosságokat valahogy javítsa, jobbítsa.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kalmár Ferenc képviselőtársamnak adok szót, aki Strasbourgban, az Európa Tanácsban képvisel bennünket. Képviselő úr!

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm szépen. Azt szeretném kérdezni, hogy ugye említetted Tamás ezt a lélekszámcsökkenést, hogy 39 ezer fővel csökkentünk, és azt mondd, hogy az asszimiláció nem játszott ebben fontos szerepet, ez örvendetes, viszont nem említetted az elvándorlást. Hogyan néz ki az elvándorlás, és melyek a fő célországok a Vajdaságból kifelé?

A másik dolog, amit itt szeretnék mondani a román politikával kapcsolatosan: hát azt tudjuk, hogy a román nemzetpolitika mindig ügyesen tudta a dolgokat összehozni, és ügyesen tudta képviselni a nemzeti érdekeit, ugyanezt tapasztaltuk most itt a Timok-völgyi románok esetében. Úgy gondolom, hogy abban tényleg igazad van, Zsolt, hogy a magyar politikának is szemfülesnek kell lenni, mert voltak, vannak és lesznek olyan helyzetek, amelyeket ki lehet, sőt erőteljesen ki lehetne használni, és úgy, ahogy például a belgrádi vagy szerbiai restitúciós törvény esetében azt mondtuk, hogy nincs tovább, kész, akkor vétó van, más esetekben is meg lehet ezt tenni, és eredményre viheti az ügyet.

Egyelőre ennyit mondanék, hogy milyen helyzeteket produkál a történelem meg az élet, szemfülesnek kell lenni, és ki kell használni, ezt majd látjuk. Egy-kettő úgy van az eszemben, ami a jövőben várható, és ki lehetne használni, de erről nyilván publikusan nem beszélünk.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szávay István képviselő urat illeti a szó.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm én is a jelenlévőket és az előadókat.

Kezdem a nehezebbel: itt elnök úr kiemelte, és örvendetes volt hallani, hogy mekkora konszenzussal születnek a döntések, illetve egy kivétellel minden fontos dokumentum konszenzussal születik a Magyar Nemzeti Tanácsban. Bízom benne – szerintem ezt mindannyiunk nevében mondhatom –, hogy ez a továbbiakban is így lesz. Ugyanakkor volt több olyan kérdés, és most nem akarok politikai vitákat idehozni, félreértés ne essék, de volt több ügy, amiről itt, a bizottságban, illetve az Országgyűlésben is vitatkoztunk, hogy helyesen, jól járt-e el a magyar kormány Szerbia irányában vagy nem, akár a restitúciós törvény kapcsán is. Több alkalommal felvettem azt a problémát, hogy a magyar kormány a VMSZ-en kívüli délvidéki magyar pártok véleményére nem igazán szokott kíváncsi lenni, illetve nemigen szokott velük egyeztetni, nem csak a restitúciós törvény, hanem más kérdések kapcsán sem.

Tudom, hogy ez kicsit nehéz kérdés, mert elnök úron is két sapka van, de most mégiscsak nemzeti tanácsi sapkában van itt köztünk. Nem lenne-e jobb és célszerűbb akár ezeknek az árkoknak, amire ön is utalt, a betemetése érdekében, ha a magyar kormány több, a délvidéki magyarokat érintő kérdésben nem csak a VMSZ-szel egyeztetne, és hangsúlyozná, hogy azért vele egyeztet, mert ők képviselik a magyarság többségét, hanem mondjuk a Magyar Nemzeti Tanács véleményét kérnék ki. Amely, ha ugyanolyan konszenzussal tudna állást foglalni, akkor, azt hiszem, máris kicsit könnyebb lenne az árkokat temetgetni az ottani magyar pártok között.

A másik kérdésem pedig tényleg csak információjellegű: nagyon nagy híve és támogatója vagyok a határon túli magyar felsőoktatásnak, úgyhogy örömmel hallok – de már értesültem róla korábban is –, hogy vannak tervek önálló intézmény létrehozására, ez nyilvánvalóan az Újvidéki Egyetem Tanítóképző Szakára alapulna Szabadkán. Azt szeretném kérdezni, hogy ez pusztán csak ennek az önállósodását jelenti, vagy milyen irányban lehetne továbbmenni, milyen képzésekkel lehetne bővíteni a képzési szerkezetet. Most nyilván nem ez a legfontosabb kérdés itt, át is ugrottunk e fölött, de örülnék, ha néhány mondatot hallanánk még erről, mert szerintem ez egy nagyon fontos, és azt hiszem, a megmaradás szempontjából is kiemelkedő jelentőségű, hiszen, azt hiszem, a környező régiókban már bizonyították mindenhol a felsőoktatási intézmények, hogy a magyar értelmiségképzésben és az otthon tartásban mekkora, mennyire fontos szerepük van.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nyilván én azért elnök urat nem szeretném abba a helyzetbe hozni, és gondolom képviselőtársam se, hogy a magyar kormány helyett kelljen esetleg nyilatkoznia (*Szávay István: Nem.*), úgyhogy kérem, hogy a kérdést is – csak a félreértések elkerülése végett – akkor így értelmezze.

Jakab Sándor kért szót, azt követően pedig Csóti alelnök urat illeti a szó.

JAKAB SÁNDOR elnök (Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége): Tamás, amikor a kulturális autonómia alapvető területeit felsoroltad – a négyet –, nem volt köztük a hitélet, de feltételezem, hogy az is odatartozik. Illetve kérdezem, hogy a hitélet odatartozik-e, és hogy a szerb pravoszláv egyház hogyan viszonyul a katolikus és a református magyar hívekhez.

Még egy megjegyzésem van: tudnom kellene, és lehet, hogy tudom is, a Magyar Nemzeti Tanács választott tisztségviselője ugyanakkor betölthet, úgymond sima, gyalogos önkormányzati tisztséget is, mondjuk egy polgármesteri tisztséget, csak, hogy tudjuk. (*Jelzésre.*) Igen, köszönöm, ennyi.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csóti György alelnök úr!

CSÓTI GYÖRGY (Fidesz): Köszönöm, elnök asszony, és köszönöm szépen Korhecz Tamás áttekintését, mert valóban sok kérdést már szinte nem is lehet megfogalmazni az elhangzottakhoz, nekem azonban mégis van egy kérdésem.

Ugye az autonómia albizottság azért alakult meg, azzal a kettős céllal alakult meg, hogy egyrészt a parlamenti képviselők tisztában legyenek az elcsatolt területeken lévő folyamatokkal, törekvésekkel, és tudják képviselni ezeket az elképzeléseket más szervezetekben. Itt is ülnek többen – és még a kör bővíthető azokkal, akik nincsenek itt – különböző nemzetközi szervezetekben, hogy ezt az autonómiakérdést, az autonómiatörekvéseket, például Kalmár Ferenc képviselőtársunk az Európa Tanácsban vagy más máshol, de tudja képviselni.

A másik cél – csak zárójelben mondom, erről nem szeretnék beszélni –, hogy az autonómia albizottság igyekszik a maga eszközeivel olyan helyzetet teremteni, olyan folyamatokat beindítani, olyan lépéseket tenni, hogy az egyes elcsatolt területeken egymással vitában álló, netalán rivalizáló pártokkal és szervezetekkel az összhangot megtalálja, hogy simítsa az ellentéteket, és megpróbálja a nemzetpolitika szekerét egy irányba tolni mind a mai Magyarországon belül, mind az elcsatolt területeken.

A kérésem az első ponthoz kapcsolódóan az lenne – és persze ezt kérem a további, a második napirendi pontban szólóktól is –, hogy fogalmazzák meg azokat a konkrét kéréseket, javaslatokat, amelyekben a Magyar Országgyűlés segíteni tud, tehát a parlamenti dimenzióban mit tudunk mi tenni. Tudom, hogy ezt nem könnyű megfogalmazni, de biztos, hogy néhány kérdést konkretizálni is lehet. Mi segíteni szeretnénk ezzel a munkával, és azt is elvállalhatjuk – ezt most nem egyeztettem képviselőtársaimmal, de a magam nevében mindenképpen mondom, és valószínűleg a többiek is csatlakozni tudnak ehhez –, hogy közvetíteni is tudunk a kormányzati dimenzióba is, hogy a kétoldalú kapcsolatokban, adott esetben Magyarország és Szerbia között milyen lépéseket kell tenni akár formális, akár informális diplomáciai csatornákon. Tehát konkrét kéréseket fogalmazzatok meg, fogalmazzanak meg felénk, parlamenti képviselők felé, hogy hol, hogyan tudunk segíteni és együttműködni.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Újra Kalmár Ferenc képviselő úr, és utána megyünk majd tovább.

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm szépen. Még egy rövid kérdésem volna, itt felmerült a hitélet kérdése. Romániában tapasztalunk egy nagyon – hogy mondjam, akár magunk közt azt mondhatnám – félelmetes jelenséget, mégpedig a katolikus templomokban egyre inkább románul kell misézni, mert megfordult az arány. Köztudott, hogy én brassói származású vagyok, '85-ben nősültem Szegedre, és még '85-ben Brassóban volt olyan katolikus templom, ahol hetente kétszer kellett románul misézni, mert voltak román nyelvű katolikus hívők. Most ugyanabban a templomban az arány megfordult: kétszer miséznek magyarul – hetente –, katasztrofális.

Szerbiában ezt a jelenséget tapasztalhatjuk-e vagy nem? Mi a helyzet?

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csonka Áron urat illeti a szó, azt követően pedig Kiss Antal urat.

CSONKA ÁRON elnök (Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Képviselő Hölgyek Urak! Először is szeretném önöket informálni önöket és kicsit bővíteni talán a látókörüket, ugyanis azt lehet mondani, hogy az elmúlt

választásokon – igaz, hogy kisebbségi koalícióban – bosnyák, szlovák, horvát pártokkal együtt, de a VMDK és a Magyar Polgári Szövetség is bejutott a képviselőházba, tehát mint ilyenek parlamenti pártok lettünk. Igaz, hogy nem magyar képviselő ül a parlamentben, tehát egy bosnyák nemzetiségű képviselő, viszont a koalíciókat képviseli, és rendszeresen értekezünk, rendszeresen fellépünk Belgrádban a parlamentben ezzel kapcsolatosan. Úgy gondolom, ez valami elsődleges, amit szerettem volna önökkel tudatni, és egyben talán kis dicsekvésként elmondani, hogy első ízben történt meg ez Szerbiában, hogy egy ilyen kisebbségi koalíció egyáltalán bejutott a parlamentbe.

A másik dolog, amire szerettem volna rámutatni, itt a különböző hozzászólások elhangzottak, tehát remélem, hogy mindenki, aki itt ül a teremben, megkapta azt a dokumentumot, amit a VMDK...

ELNÖK: Kiküldtük mindenkinek, továbbítottuk e-mailen, amit küldtek.

CSONKA ÁRON elnök (Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége): Igen, tehát ennek értelmében csak arról a tapasztalatról szeretnék beszélni, ha már említettük azt a példát, hogy időnként a törvényeket át szokták nézni, amelyek a kisebbségi autonómiákat szavatolják – pontosan ebből kifolyólag, hogy különböző nemzetiségi képviselőkkel érintkeztünk az utóbbi időben –, hogy más nemzeti közösségekben is van egy ilyen igény, hogy a nemzeti tanácsokról szóló törvény változzon. Természetesen nem lefelé, hanem felfelé, tehát hogy jobb törvényhozási lehetőségek és jobb eszköztár álljon az adott nemzeti közösségek rendelkezésére. A dokumentum, amit önöknek eljuttattunk, 15 pontban megfogalmazza azokat a követeléseket, amelyeket, úgy gondolunk, még a csatlakozás előtt el kellene végezni Szerbiával kapcsolatosan.

Ugyanakkor szeretnék kitérni itt most a vajdasági autonómia kérdésére is. Mint mondtam, mi azt tapasztaljuk, hogy a vajdasági autonómia kérdése most, ebben a pillanatban, amikor a koszovói rendezés folyik és előtérbe kerül a magyar autonómia helyett, hogy ez rossz irányba fogja vinni a magyar autonómiaköveteléseket. Az köztudott, hogy a VMDK mindig is a területi autonómia híve volt, és úgy gondoljuk, hogy miután van tapasztalatunk a boszniai Szerb Köztársasággal, most napvilágra került egy bizonyos elnöki terv, ami Koszovó rendezését illeti, és hasonló követelése van a szerb kormánynak Koszovó irányában, tehát egy széles körű területi autonómia. Úgy gondoljuk, hogy nekünk is a magyar kormány segédletével ilyen irányba kellene talán menni.

Ami pedig a demográfiai adatokat illeti, felhívnám a figyelmet arra, hogy a 254 ezres szám kicsit csal, hiszen nagyon sokan vannak közöttük olyanok, akik be vannak jelentve, vagy pedig hazajöttek a népszámlálás alkalmával, viszont életvitelszerűen nem élnek a Délvidéken. Tehát úgy gondolom, hogy reálisan 200-220 ezerre tehető az ott élő magyarok száma.

Még a restitúcióval és a rehabilitációval kapcsolatosan szeretném önöket informálni, hogy a szabadkai bíróság adatai alapján ez ideig 721 restitúciós kérvény, valamint 190 rehabilitációs kérelem érkezett be, ami nagyon kevés. Tehát igen vontatottan történik a törvény alkalmazása. Úgy gondolom, hogy ezt a témát most nem szeretném tovább kibontani, de vannak visszasságok, amik abból erednek, hogy milyen módon lettek ezek a törvények elfogadva.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kiss Antal urat illeti a szó, aki a Hunineu Iroda vezetője Brüsszelben, utána pedig Rácz Szabó László következik.

KISS ANTAL irodavezető (Hunineu Iroda): Köszönöm szépen. Én csak egy érdekességet szeretnék mondani, a 28 ezres álandi közösségnek úgy hívják az elnökét, hogy Britt Lundberg, ő a Centrum Párt tagja, alelnöke Viveka Eriksson az álandi liberálisoktól, és a másik alelnök Roger Jansson a Mérsékeltektől. Azért örülök elnök úr beszámolójának, mert Brüsszelben rettenetesen könnyű dolgom van, amikor azt mondják, hogy érkezik a vajdasági parlament elnöke, meg tudom nevezni, tudom a nevét, és amikor azt mondják, hogy érkezik a Vajdaságból a Magyar Nemzeti Tanács elnöke, egy személyt meg tudok nevezni, és meg tudok vele valahol jelenni.

Ha a hét határon túli magyar közösség önszerveződése ehhez hasonlóan működne, mint ahogyan megtörtént a Vajdaságban, mindannyiunk dolga könnyebb lenne, ahogyan az Åland-szigetek 28 ezer polgára öt párt közül választhat, és ezt nagyon előremutató és fontos dolognak tartom, hogy a határon túli közösségeink között igenis legyen sok párt, induljon el egyfajta olyan közösségépítő párbeszéd, ami aztán az önszerveződésnek legalább ilyen szintjére eljut.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Rácz Szabó László urat illeti a szó.

RÁCZ SZABÓ LÁSZLÓ elnök (Magyar Polgári Szövetség): Köszönöm a szót, elnök asszony. Először is hadd mondjam el, még mielőtt bármibe is belekezdenék, én egyike vagyok azoknak, aki nagyon sok kritikát fogalmazott meg a Magyar Nemzeti Tanács törvényével kapcsolatban. Ugyanakkor tagja vagyok a Magyar Nemzeti Tanácsnak, és a következő a tapasztalatom: azt kell mondanom, hogy akkor, mondjuk két évvel ezelőtt részben igazam volt, részben pedig nem.

Egy dolog, ami mindenképpen biztos, az éppen előttem felszólaló említett egy nagyon fontos dolgot, hogy van Magyar Nemzeti Tanács, tehát erre gyakorlatilag szükség van. A kérdés mindig az, hogy ugyan milyen formában, és mi annak a pozitívuma és negatívuma. Mert ha már van egy Magyar Nemzeti Tanács, ha létrejött, akkor azért az jelent valamilyen autonómiát is, és tény az, hogy vannak lehetőségek ráhatással lenni a történésekre – nemzeti szemszögből nézve – a Vajdaságon belül.

Ami a nemzeti tanács törvényét illeti, abban nézeteim szerint nagyon sok probléma van, és most erre nem szeretnék kitérni, mert akkor az nagyon hosszú ideig tartana, hogy mindent elmondjak, de hadd állapítsam meg csak így sommásan, hogy az az egyik nagy gondja, hogy a decentralizáció ellen hat, amire nekünk nagyon nagy szükségünk lenne. Itt vonnám meg a párhuzamot, állítanám szembe a nemzeti tanácsokról szóló törvény hatását a területi autonómiaelképzelésünkkel kapcsolatban, mert – mint ahogy Áron is említette – a Magyar Polgári Szövetség gondolkodik, és területi autonómiát képzel el, és azt mondja: legyen területi autonómia is, és legyen kulturális autonómia is.

A nemzeti tanácsokról szóló törvény végül is abban jeleskedik, hogy a szerb hatalom átadott bizonyos jogokat, jórészt azokat a jogokat, amelyeket egyébként az önkormányzatok gyakorolhattak volna – azért mondom csak sommásan a gondolataim lényegét –, és pedig intézményeket és egyebeket vesz a nemzeti tanács saját hatáskörébe. Amire szükség van ott, ahol szórványban él a magyarság, és döntési jogokat vagy beleszólási jogokat vesz maga alá, hatáskörébe a Magyar Nemzeti Tanács, vagy egyáltalán a nemzeti tanácsok. Ugyanakkor a területi autonómiának viszont szüksége lenne arra, hogy saját maga dönthessen kérdésekben, meglegyen az az intézményrendszere, az épületei, az ingatlanjai, és így tovább. Nagyon nem megfelelő az, hogy mondjuk olyan önkormányzatokban, ahol 90-80-60-70 százalékban élnek magyarok, a magyarok – hogy úgy mondjam – szuverenitását valamilyen módon megvonja a Magyar Nemzeti Tanács azzal, hogy egy iskolaigazgatót nem nevezhetnek ki maguknak. Nem tudom, elég világosan fogalmaztam-e. Tehát mondjuk a 80 százalékban magyarok által lakott

Zenta városában, ahol magam is élek, a zentai önkormányzat, ahol a magyarság nagy többségben van, és magyar önkormányzat van – bizonyos szemszögből nézve, ezt sem szeretném azért túlságosan kibontani –, ezek a magyarok a képviselő-testületben nem dönthetik el, hogy ki legyen a kulturális intézményük igazgatója. Úgy vélem, hogy ezek azok a hibák, amelyekre majd ki kell térni akkor, amikor arról beszélünk, hogy változzon egy kicsit ez a nemzeti tanácsokról szóló törvény.

A másik globális hibája ennek a rendszernek pedig az, hogy a nemzeti tanács jogkörét szűk pártérdekek is mozgatják. Elnök úr említette, hogy a stratégiát elfogadtuk, én is rászavaztam, és nagyon igaza van abban, hogy minden olyan kérdés, ami jól megfogalmazott, tényleg globálisan a magyarság érdekeit szolgálja, valóban konszenzusról van szó, és a nemzeti tanács minden tagja megszavazza. A viták a nemzeti tanácson belül mindig akkor keletkeznek, amikor egy-egy szűkített közösség megpróbálja a saját maga rendszerében kihasználni ezt a lehetőséget. Egyetlenegy példát említenék csak, ez szerintem szignifikáns, és már sokszor említettem, például egy csernyei magyar iskolában épp a nemzeti tanács miatt nem lehetett kinevezni egy magyar igazgatót, aki magiszteri fokozattal rendelkezett. Ezt most persze zárójelben teszem hozzá, és én állítom, senki más, azon egyszerű oknál fogva, mert nem a megfelelő párthoz tartozott, hanem egy szerb igazgató lett kinevezve, és ez a szerb igazgató a mai napon is a magyar iskolában szerb nyelven tartja a tanári megbeszéléseket és egyebeket.

Tehát vannak ilyen visszasságok, amelyeket ki kellene valahogy iktatni a rendszerből, és természetesen változtatni kell majd a nemzeti tanácsok törvényén, hogy meg tudjuk ezt változtatni, és abban az anyagban, amit Áron már említett, amelyet szétküldtünk, benne van, például nagyon érdekes lenne az, ha a szerb állam alanyi jogon adná meg a magyaroknak azt a lehetőséget, hogy szavazzanak. Tehát ebből állna össze a nemzeti szavazóbázis, és nem egy ilyen házról házra járás, rábeszélős alapon, hiszen utána olyanok is szavaztak, és olyan eredmények is születtek, hogy a Magyar Nemzeti Tanácsban – akarjuk, nem akarjuk – vannak olyan pártok képviselői is, akik hát a magyar érdekeket nem veszik eléggé komolyan, nem magyar érdekekben gondolkodnak, és ez szerintem nincs rendjén. Ugyanakkor nincs megoldva a területi lefedettség, és sorolhatnám, de nem térek ki a részletekre, de van sok minden.

Hogy áttérjek most már erről a kérdésről, azt említették, hogy milyen a magyar kormány hozzáállása. Már régóta kérem, és levélben és egyéb módszerekkel már próbáltam eljutni, és megoldani azt a kérdést, hogyan lehetne eljutni odáig, hogy a magyar kormány... Értem azt, hogy van egy magyar párt, amelyik jobb eredményt ért el, mint a többi – zárójelben jegyzem meg, hogy talán annyi pénzzel, amennyivel rendelkezik, ez nem is olyan nagy csoda, hiszen mi minden támogatás nélkül dolgozunk, semmilyen támogatást nem kapunk –, és azért ha egy Magyar Nemzeti Tanács kap 200 millió forintot egy évben, és abból csomagokat tud a magyar embereknek kiosztani, akkor nem kell csodálkozni azon, hogy a preferált, legerősebb párt jól szerepel a választásokon. Tehát a magyar kormánytól nem várhatjuk el azt, hogy most mindenkit egyformán vegyen figyelembe, mert vannak különbségek, akár ilyen, akár olyan módon, akár jogosan vagy jogtalanul, vagy becstelenül, vagy nagyon becsületesen, de tény az, hogy annyit megtehetne a magyar kormány, hogy meghallgat bennünket. Tehát ez az abszolút minimum, ez nem kerül semmibe. Nem kell úgy tenni, ahogyan mi javasoljuk, el sem kell fogadni, ránk se kell nézni, csak hallgassanak meg bennünket, hátha egy picit jó kis ötletet adunk, függetlenül attól, hogy tudjuk, a nagy tudósokból nincs sok, tehát nem az képezi a tömeget. Véleményem szerint egy embernek is lehet jobb ötlete mint száznak, tehát csak ennyit kérnénk tőlük.

A másik, ha tovább tudják vinni a kormány felé, akkor pedig az, hogy én legalábbis személy szerint azt várnám el a kormánytól, hogy Szerbia integrációs folyamatában azért nagyon keményen álljon ki amellet, amit kérünk. Tehát azért ne adjon el úgy bennünket, mint

ahogyan már régebben megtörtént Románia esetében – nem kell nagyon messzire menni – vagy akár Szlovákia esetében. Tudjuk, hogy az országok közötti szerződések hogyan születtek, ha lehet, akkor ezt ne tegyék meg Szerbiával kapcsolatban. Elöttem már mondták, hogy nagyon-nagyon fontos dolog, hogy most, amikor fölnyílt a függöny, most játsszuk el a darabot. Amikor lezárultak a függönyök, utána semmit nem fogunk tudni tenni. Nekünk azért most van esélyünk, legyünk őszinték. A Szerbiához csatolt magyarságnak és a Szerbiához csatolt magyar területeken élő embereknek most van esélyük arra, hogy nyerjenek ezen. Nem véletlen a nemzeti tanács, és mondom még egyszer, ezzel szeretném bezárni, nagyon jó, hogy van a nemzeti tanács, ez a személyes véleményem.

Kérem, hogy ha lehet, akkor vigyék át ezeket a gondolatokat a magyar kormány felé, vagy ha más nem, akkor saját maguk tegyék magukévá egy részét. Köszönöm, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Egy megjegyzést hadd tegyek. Nyilvánvalóan az autonómia albizottság és ezzel együtt a nemzeti összetartozás bizottsága is feladatának érzi, hogy azt a kérést, ami a kormány irányában is a meghallgatás érdekében történik, a jegyzőkönyvnek ezzel a bizonyos részével kérni fogjuk. Azért remélem, hogy önmagában az autonómia albizottság tevékenysége pontosan ezt a feladatot szolgálja, hogy részben ezek az információk elhangozzanak.

László Bálint úr jelentkezett, öné a szó.

LÁSZLÓ BÁLINT elnök (Magyar Remény Mozgalom): Köszönöm a szót. László Bálint vagyok, Magyar Remény Mozgalom, Délvidék. Nem szeretném túl sok fronton megnyitni ezt a kérdést, hiszen lesz alkalmunk, illetve volt eddig is alkalmunk otthon megvitatni néhány olyan témát, ami felett éppen nincs konszenzus, de azt gondolom, és nyilván a beszámoló időkorlátja miatt kimaradt egy fontos rész, amit Rácz Szabó úr érintőlegesen már említett. Ez pedig a választási rendszer és a kisebbségi önkormányzatok megválasztása.

Azt gondolom, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke azért ülhet ma itt és azért számolhat be eredményekről, mert elérte azt, hogy 85-90 százalékban magyar pártok alkotják annak sorait, magyar pártokból kerültek ki a jelöltek, illetve lettek megválasztva. Sajnos, ahány kisebbségi önkormányzat létezik Szerbiában – 18 vagy 16, most nem vagyok biztos a számban –, ebből csak kettőnek vagy maximum háromnak van nagyjából hasonló összetétele. Magyarán az akkori hatalmi párt, vagyis a Demokrata Párt nem gyűrte maga alá ezeket a pártokat. Ugyanis van egy kiskapu a választási rendszerben, mégpedig engedi a civil szervezetek részvételét a kisebbségi önkormányzati választásokon, és a román és sorolhatnánk, a többi kisebbségi önkormányzatban bizony ezek a civil szervezetek kerültek többségbe, pont az anyagi támogatások miatt is sikerült olyan kampányt lefolytatniuk, és egyéb okokból kifolyólag. Míg ez a magyar vagy például a horvát nemzeti tanács esetében nem sikerült nekik, ezért ezek hatékonyan működnek.

Tehát az én kérdésem talán Korhecz úrhoz is szól, egy konkrét kérdés, amiről esetleg tud bővebben beszámolni. Mégpedig, hogy most az új politikai helyzetben, hogy a Demokrata Párt a 2000-es évek után először nincs hatalmon, változik-e majd valami a választási rendszerben? Hiszen talán a Szerb Haladó Pártnak és a Szerbiai Szocialista Pártnak nem akkora érdeke ilyen civil szervezetek támogatása és indítása, és esetleg becsukják ezt a kiskaput a nem magyar előjelű pártok, illetve szervezetek részvétele előtt. Sajnos, és itt a kérdésem be is fejeződött, amit még kihagytam: ugye 2011-ben volt népszámlálás Szerbiában, és sajnos elszalasztottunk egy lehetőséget. Hiszen hallhattuk, hogy a magyar választói névjegyzék nagyjából kétharmados jelenleg, tehát nagyjából a délvidéki magyar szavazópolgárok kétharmada szerepel rajta. Sajnos volt itt egy lehetőség, egybeköthették

volna a népszámlálással egy olyan kérdés vagy egy plusz kérdőív kitöltését is, amely során válaszolhattak volna a polgárok, hogy feliratkoznak a saját nemzetiségük választói listájára. Sajnos ez elmaradt, én bízom benne, hogy 2014-ig, amikor lesznek az MNT-választások, még teljesebb lesz ez a választói névjegyzék.

Köszönöm a szót.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, van-e még kérdés. *(Nincs jelzés.)* Arra kérem képviselőtársaimat, értsenek egyet azzal, hogy én is szólhassak néhány szót, bár nem szeretnék az elnök jogával visszaélni. *(Jelzésre.)* Köszönöm szépen.

A hozzánk érkezett, és a számomra rendelkezésre álló valamennyi dokumentumot figyelembe véve az első kérdésem az lenne elnök úrhoz, hogy született valaha a Magyar Koalíciónak egy autonómiakonceptiója, ami szerintem abban a néhány fejezetben elég jól összefoglalja azt, amilyen irányba – nem csak a kereteket tekintve, hanem a végrehajtás igényeit is tekintve – szeretne a vajdasági magyarság eljutni. Az első kérdésem arra vonatkozik, hogy tesz-e lépéseket a Magyar Nemzeti Tanács az irányba, hogy esetlegesen ezt a koncepciót áttekintse, figyelemmel Szerbia európai uniós törekvéseire, ha nem is újrafogalmazza, de legalábbis aktualizálja, és erőteljes kontúrokkal vonja körbe azt, amit az autonómia vagy az önrendelkezés tekintetében tenni szeretnének.

Nyilván ezzel is összefügg, de azt gondolom, hogy más szintet képvisel, hiszen alapvetően operatív feladatokat fogalmazott meg a VMDK azzal a dokumentummal, amit néhány pontban megfogalmaztak. Úgy gondolom, hogy ennek ilyen módon nincs egymással ellentéte, tehát ennek a harmonizálására is lehetőség nyílna, hogy terveznek-e 2013-ban esetlegesen egy olyan együttes ülést vagy egy olyan koordinációt, amivel ezeket a kérdéseket harmonizálni tudják, azzal együtt, hogy én nyilvánvalóan egyetértek azzal, hogy most kell mindezeket az éles kontúrokat körvonalazni, éppen az európai uniós csatlakozás folyamatában. Talán képviselőtársaim is egyetértenek azzal, hogy nyilvánvalóan az autonómia albizottság is azért van, hogy próbálja meg katalizálni és kanalizálni ezeket a folyamatokat. Ezt szeretnék a jövőben is megtenni, és amiben mi is segítséget tudunk nyújtani, nyilván szívesen tesszük.

Egy dolgot még engedjenek meg. Tekintettel arra, hogy az elmúlt napokban jutott el hozzám is Ágoston András VMDP-elnök úr levele, miszerint 23 év után távozni kíván a közéletből, ezért, elnök úr... *(Ágoston András: Nem ezt mondtam.)* Elnézést, nem a közéletből, az elnöki posztról *(Ágoston András közbeszólása.)*, és újságíróként kívánja tovább folytatni a tevékenységét, ez megnyugtat, akkor azért sikerült jól provokálnom elnök urat, mert azt hiszem, a közéleti szerepvállalás közösségi érdekünk is. De itt is szeretném valamennyiünk nevében megköszönni azt a 23 éves áldozatos munkát, amit a magyarság érdekében végzett. Azt gondolom, ezek azok a dolgok, amelyeket cizellálni nem lehet és nem is szabad, az ön tevékenysége önmagáért beszélt, úgyhogy ezt valamennyiünk nevében tisztelettel megköszönöm önnek, és kívánok a további közéleti, újságírói tevékenységéhez jó erőt és egészséget. Maradjon mindig ilyen fiatal, mint most! *(Közbeszólások.)* Köszönöm.

Elnök úr, viszontválaszra öné a szó.

Reflexiók

KORHECZ TAMÁS elnök (Magyar Nemzeti Tanács): Ha megengedi, elnök asszony, akkor az ön kérdésével, felvetésével kezdeném, és utána a jegyzeteim szerint végighaladnék azokon a reagálásokon, amelyek elhangzottak.

Ami a közös autonómiakonceptiót illeti, ennek a megalkotásában részt vettem, és számomra nagyon fontos dolog, hogy az ott megfogalmazott és a személyi elvű autonómiára vonatkozó koncepciónak, ha számszerűsíténém, több mint 90 százaléka ma hatályos jog. Tehát ebből a szempontból természetesen fel lehet nagyítani azokat a dolgokat, amelyek végül

nem abban a formában kerültek föl, és természetesen megértem azokat, akik ezeket a pontokat nagyítják föl, mert ezzel gyakorlatilag magukat fényezik vagy a maguk jelentőségét is növelni kívánják. De akármennyire fontosak, azért azt kizárólag szakmai szempontból megállapíthatjuk, hogy ez a törvény ennek a koncepciónak a sarokpontjai mentén született meg, és hát mi magyarok azért nem vagyunk abban a helyzetben, hogy abszolút többséggel rendelkezve a szerb parlamentben, minden vesszőt és pontot oda helyezünk el egy törvényben, ahova mi szeretnénk. Tehát azt gondolom, önmagában az, hogy egy magyar koncepció ma hatályos törvény Szerbiában, azért az egy nem mindennapi eredmény vagy huszárvágás. Természetesen messzemenően egyetértek azokkal, akik szerint én személy szerint is, néhány megoldás vonatkozásában – kizárólag szakmai megfontolásból – más megfogalmazásokat használtam volna, de hát az, aki a törvényhozási folyamatban részt vett, az tudja, hogy még ha az abszolút többség részese is, akkor sem biztos, hogy az ő meggyőződései maradéktalanul vissza fognak köszönni a törvénytövegben, hát még akkor, ha egy három-négy százalékos kisebbséget képvisel az adott parlamentben.

Ettől függetlenül természetesen azt gondolom, hogy maradtak abban a dokumentumban olyan megfontolandó és máig érvényes megjegyzések és megoldások, amelyeket érdemes felmelegíteni, az azonban kérdés, hogy ez mennyire a Magyar Nemzeti Tanács dolga. Ugye a hatékony működés egyik előfeltétele a jó feladatmegosztás, munkamegosztás és munkaszervezés. Na most, valahol a pártok és az országos önkormányzat közötti munkamegosztás eredményessége is attól függ, hogy világosan meghatározzuk, kinek mi a dolga ebben a történetben, és azt gondolom, nem szeretnék a pártoktól elorrolni olyan feladatokat, amelyeket nem okvetlenül a leghatékonyabban a Magyar Nemzeti Tanács tud elvégezni. Ugyanakkor lehetünk egyfajta csiriz, egyfajta élesztő abban a folyamatban, amely ezt a pártok közötti együttműködést feleleveníti. Hiszen ez a többpártisága a Magyar Nemzeti Tanácsnak és az a tény, hogy két pártelnök is tagja a Magyar Nemzeti Tanácsnak, megkönnyíti azt, hogy egy ilyen szerepet is elvállaljunk. De mondom, nem szeretném mások feladatát ugyanakkor ebben a vonatkozásban elvégezni.

Hasonló a véleményem ezzel a dokumentummal kapcsolatban, ami itt szét lett osztva, amit a kis magyar pártok – vagy a kisebb magyar pártok, hogy senkit ne sértsek meg – foglalmaztak meg néhány civil szervezettel együttműködve. Az ebben a dokumentumban foglalt elképzelések nagy részével személy szerint vagy akár az MNT-t képviselve is azt tudom mondani, hogy messzemenően azonosulni tudok, és kétségtelenül minden olyan kérdésben, amelyben egyértelműen a magyar nemzeti ügy felismerhető, azt gondolom, ott nem lesz közöttünk vita. Néha abban a vonatkozásban van vita, hogy egyesek talán szeretnék megmondani, hogy én mit csináljak, vagy a VMSZ mit csináljon, mivel foglalkozzon. Azt gondolom, megvan a magunkhoz való eszünk, hogy eldöntsük, mivel foglalkozunk – akár az MNT, akár a VMSZ –, ami nem azt jelenti, hogy mások ötleteire nem figyelünk oda, de azért szeretnénk a munkát is megosztani, nem csak az ötletelést. Tehát szeretnénk valóban azt, hogy ha ebben a nemzetépítési folyamatban a szavakon túl valóban mindenki részt venne a saját erejéhez képest. Mert nem várhatjuk el azoktól, akik tízszer kevesebben vannak, hogy ugyanannyit tegyenek hozzá, e tegyük hozzá azt, amit hozzátehetünk, és ha mindannyian hozzáteesszük azt, amit hozzátehetünk, akkor az eredmény egészen biztosan nem fog elmaradni, és ha végre a szekeret – csakúgy, mint a stratégiák vonatkozásában – ugyanarról az oldalról toljuk. Mert sokszor megtörtént ugye, hogy a kézifék szerepét játszotta el egyikünk vagy másikunk ebben a folyamatban, és ez mondjuk a szekér sebességére komolyan ki tud hatni.

Továbbá Szilágyi Zsolt barátom említette a költségvetés kérdését. Hát itt nagyságrendileg nem változtak a dolgok, gyakorlatilag inflációkövető módon bővítve lett ez a központi költségvetési keret. Továbbra is azt mondhatom, hogy a Magyar Nemzeti Tanács működésére állami költségvetési forrásból olyan 6-700 ezer eurónak megfelelő éves

támogatás érkezik, és azt kell mondanom, hogy ez a működésünkhöz valóban egy tisztességes összeg, ugyanakkor azért ebből programfinanszírozásra és fejlesztésekre aránylag kevés jut, ezt a szerepet jelenleg általában a Bethlen Gábor Alapból érkező támogatások töltik be. Valóban nem sikerült eddig az európai források vagy a harmadik források vonatkozásában jelentős tőkét beemelni. Vannak már ilyen vonatkozásban is eredmények, csak ezeknek a mértéke egyelőre nem olyan, hogy ezek jelentősek lennének, de vannak ilyen irányú próbálkozások is.

Ugyancsak Zsolt kérdezte, és ezt László Bálint elnök úr is felvetette a törvénymódosítást. Ez egy olyan történet, amiről konkrétan nem esett szó, viszont amikor kinevezték a szerb kormány nemzeti kisebbségekkel megbízott hivatalvezetőjét, akkor vele beszélgettünk erről a témáról, és kétségtelenül ebben a dologban egy dolog jelent gondot, hogy sokan szeretnék ezt a törvényt módosítani, de különböző irányból. Tehát vannak olyanok – és nagyon erőteljesek és befolyásosak –, akik ezt a törvényt mondjuk ivartalanítanák. Tehát szeretnék belőle kicsiszolni azokat a pontokat, amelyek a valós autonómiára hasonlítanak, és valós döntéshozatalt jelentenének, és szeretnék ilyen konzultatív testületté degradálni a nemzeti tanácsokat, és vannak olyanok, akik szeretnék erősíteni ezt az önkormányzatiságot, az autonómia jogosítványait. Maguk a kisebbségek is nagyon különbözőképpen gondolkodnak erről, például amikor a költségvetésről és a finanszírozásról van szó, hát pontosan a kis létszámú kisebbségek a legnagyobb ellenfelei annak az elosztási rendszernek, ami jelenleg van.

Mindezzel csak azt akartam szemléltetni, hogy ha a mi birtokunkban lenne a szükséges 126 szavazat a szerb parlamentben, akkor máris hozzálátnék nagy biztonsággal ennek a törvénynek a módosításához. A jelenlegi helyzetben azonban minden módosítási kezdeményezésnek az a veszélye, hogy nem az jön ki a kimeneti oldalon, amit betettünk a bemenetelnél, és nagyon könnyen meglehet – a jelenlegi parlamenti erőviszonyok ismeretében –, hogy ennek a törvénynek a megszüntetése lenne a végeredmény. Ami nem azt jelenti, hogy nem kell gondolkodnunk vagy beszélnünk arról, hogy mit lehet javítani akár a választási rendszeren, csak egy ponton ez a történet kicsúszik a mi ellenőrzésünk alól, és ez az, amit azért érdemes megfontolni, mielőtt még bármihez hozzálátnánk, akár a választási névjegyzék kapcsán levő ötletek vonatkozásában is. Mert attól függetlenül, hogy talán a jelenlegi kormánytöbbség kevésbé pályázik kisebbségi szavazatokra vagy befolyásra a kisebbségi közösségen belül, azért a hatalométvágy nem egy olyan dolog, amire immun lenne a jelenlegi kormányzat is, úgyhogy valószínűleg minden lehetőséggel élni fog, hogy a befolyását növelni tudja ebben a vonatkozásban.

Kalmár Ferenc képviselő úr említette a népességcsökkenés vonatkozásában a kivándorlási veszteséget. Ugye, még ha sokkal iskolázottabb vagy képzetesebb is lennének a szociológia vagy a demográfia vonatkozásában, akkor is csak megbecsülni tudnám azt, hogy mekkorák ezek a veszteségek. Én a 39 ezerből egészen biztosan, nagy bizonyossággal azt tudom mondani, hogy a nem megszületett magyar gyermekekből ered 30 ezer. Na most, ez a maradék 9 ezer kétségtelenül az asszimiláció és a kivándorlás kettősének tudható be, ebből a kivándorlás a nagyobb szelet, az is egészen biztos. Arról, hogy ez a kivándorlás merre irányul, már egzaktabb adataink vannak, és kétségtelen, a magyar állampolgárság megszerzésével már nem csak Magyarország a célpont, és nagyon komoly célpontja ennek a kivándorlásnak Ausztria, Németország és helyenként Nagy-Britannia is. Úgyhogy kétségtelenül van egy ilyen demográfiai mozgás, és mivel a statisztika a pontatlan adatok pontos összesítése és tudományos elemzése, ezért természetesen beszélhetünk arról, hogy a 254 ezer mennyire reális – ugye, valaki azt mondta, hogy ez nincs ennyi. Kétségtelen, hogy ez az előző statisztikai összeírásnál sem volt reális, tehát egészen biztos, hogy vannak kétlaki életet élő emberek, és vannak, akiknek a családja és a lakóhelye kötődik, ugyanakkor mondjuk feketén kőművesmunkás Németországban, tehát ezeket az embereket valóban statisztikailag pontosan

összeszámolni nem lehet. De azt gondolom, ugyanannyira pontos ez a statisztika, mint voltak a tíz vagy a húsz évvel ezelőtti összeírások, tehát ebből a szempontból úgy kell kezelünk, hogy ezek az adatok vannak, és ebben kétségtelenül a kivándorlás egy tényező, de nem a döntő.

Tehát azt gondolom, ha a diagnózist felállítjuk, akkor az intézkedéseinknek is elsősorban a nem megszületett gyermekek irányába kell, hogy mutatniuk. De azt gondolom, ezek közös problémák, tehát akármennyire is próbálnánk azt mondani, hogy Erdélyben vagy Székelyföldön ezek nem azonosak, hát bizony nagyon hasonlóak, és azt gondolom, hogy közös ügyön kell munkálkodnunk.

Szávay képviselő úr az árkok, illetve az együttműködés kapcsán tett fel kérdéseket, mondott javaslatokat. Valóban azt gondolom, hogy ennek elsődleges címzettje mindig a kormányzat, tehát hogy kit fogad el saját legitim tárgyalópartnerének. Mi, a Magyar Nemzeti Tanácsban, ha megkérdeznék bennünket, akkor megpróbáljuk ezt a konszenzust is képviselni. Tehát amikor álláspontot fogalmazunk meg, akkor jóval magabiztosabban vagy közvetlenebbül tesszük meg, ha e mögött egy többpárti konszenzus van, és azt gondolom, hogy kétségtelenül itt kettősség van az MNT-ben. Létezik egyfajta nemzeti minimumra való törekvés, és azt gondolom, hogy ez a sok konszenzussal meghozott intézkedés és dokumentum ezt igazolja. De hát a Magyar Nemzeti Tanács mint egy mini parlament, hát végül is a politizálás egyik helyszíne. Tehát ahogy egy helyi önkormányzatban, ahogy egy helyi parlamentben, helyenként itt is legitim módon megjelennek a pártérdekek ebben a politizálásban. Azt gondolom, hogy az a kérdés, hogy úgy sáfárkodjunk ebben az erőterben, hogy a közösségünk minél többet profitálhasson ebből a lehetőségből, amivel találkoztunk.

A felsőoktatás, a magyar egyetem vonatkozásában természetes, hogy a magyar nyelvű tanítóképző kar az egyik oszlopa lenne ennek az új állami intézménynek, de van egy nagyon komoly műszaki főiskola is, amelynek az egyetemi kari rangra emelése – ahol magyar oktatás zajlik – ugyancsak fontos szerepet töltene be. A jelenleg megfogalmazódó elképzelések szerint legalább öt egyetemi kar lenne ebben az intézményben, ahol magyar nyelvű akkreditált képzés zajlana. Ezt azért is fontos, mert felismertük azt, hogy nem csak az elitünk vonatkozásában van óriási szerepe annak, hogy egy dominánsan magyar felsőoktatási intézmény jöjjön létre, ami nincs, hanem az itthon tartás vonatkozásában is. Hiszen a Tisza mentén oly mértékben félnek a szerb nyelvű képzéstől a potenciális egyetemi hallgatók, hogy ez a fő motivációja a Szegedre való iratkozásnak, és ez pedig a kiskapuja az elvándorlásnak. Tehát egy széles palettán képzést biztosító magyar egyetem itt nagyon komoly visszatartó erővel is bírna.

A hitélet vonatkozásában Jakab Sándor említette, hogy ez hozzánk tartozik-e. Hát igen is, meg nem is. Egyrészt a történelmi egyházaink saját autonómiát élveznek, hiszen történelmi egyház státusuk van Szerbiában, ami egy védettséget jelent. Tehát a református, az evangélikus és a római katolikus egyházak történelmi egyházak, és ezek mind magyar többségű egyházak ebben a vonatkozásban. Ugyanakkor azért el kell mondanom, hogy ezeknek az egyházaknak a püspökei vagy a Magyar Nemzeti Tanács megválasztott tagjai, vagy tiszteletbeli tagjai. Tehát az egyházzal való közös gondolkodás intézményesen van jelen a Magyar Nemzeti Tanácsban.

Ugyancsak az egyházzal kapcsolatban merült föl még egy kérdés. A hitélet vonatkozásában nincs meg az a veszély, ami Romániában van. Egyszerűen a szerbek között nincsenek katolikusok, ebből eredően nagyon világos és mindkét fél által tiszteletben tartott választóvonal van, úgyhogy a Szerbiában élő katolikusok 70 százaléka magyar, a maradék elsősorban döntően horvát. Ugyanakkor nincs ilyen veszély a horvátság irányában, tehát ez máshogy van Baranyában, de nálunk ez a veszély nincs, tehát itt azért a katolikus egyház is meglehetősen szilárd bástyája a magyarságnak, a protestáns egyházakról nem szólva.

Ugyancsak kérdés fogalmazódott meg Csóti képviselő úr, alelnök úr részéről, hogy miben lehet segíteni. Hát mindebben. Tehát ezekben a dolgokban, ahol valóban arra van szükség, hogy ez a szinergia továbbra is megmaradjon, azt gondolom, itt minden jó szándékú segítség a legkülönbözőbb helyekről fontos. Azt gondolom, hogy ezekkel az ember próbáló kihívásokkal csak akkor van esélyünk megbirkózni, ha az összes rendelkezésre álló forrást és energiát megpróbáljuk összekapcsolni, és ebben a vonatkozásban bizony a bizottságnak is fontos szerepe lehet, akár kifelé, akár befelé, akár magyar–magyar vonatkozásban, akár magyar–szerb vagy magyar–román vonatkozásban is. Mert ebben a tekintetben kétségtelenül fontosnak tartom azt, amikor elismerik Szerbiának azokat az erőfeszítéseit, amelyek mondjuk bizonyos szempontból élen járnak a régióban, ugyanakkor legalább olyan fontosnak tartom, hogy ez ne egy biankó váltót jelentsen. Tehát ne azt jelentse, hogy most Szerbia megváltotta a jegyét, és holnaptól kezdve szemet hunyunk minden felett, ami akkor aktuális lesz. Hát aki ebbe a témába belekóstolt, az tudja, hogy mindig, amikor a nap újra fölkel, újabb problémák, újabb kihívások, újabb aktuális kérdések jelennek meg, ezért ennek a biankó váltónak a kiállítása nem csak veszélyes, hanem nagyon kontraproduktív lehetne.

Tehát ezt a kettősséget folyamatosan fenn kell tartani, nagyon oda kell figyelni, hogy ez a széljárás hogyan működik. Ugye, hát csak a költségvetésről szólva, amikor megtörtént a kormányváltás, akkor a kormány részéről két hónapig nem fizették a Magyar Nemzeti Tanácsnak járó költségvetési támogatást. Nem okvetlenül azért, mert ezt meg akarták vonni, hanem hát nem tartották fontosnak, de ez nekünk a működőképességünket kezdte veszélyeztetni. Ezért nagyon fontos az, hogy folyamatosan odafigyeljünk, és ez mindig többletenergiát igényel. Tehát a mi eredményeinkhez mindig egy többletteljesítményre van szükség, de hát mi magyarok megszoktuk ezt, tehát azt gondolom, akár sportról van szó, akár szellemi teljesítményekről, mindig azért többet kell ahhoz produkálni, hogy odajussunk, ahova más eljut a többlet nélkül. De azt gondolom, ez edzi az embert és a szervezetet, tehát nem csak elhasznál bennünket, hanem meg is edz. Úgyhogy azt gondolom, ez is hozzájárult ahhoz, hogy ez a valóban nagyon sokszor lefejezett és megtaposott vajdasági magyarság föl tudott állni, megrázta magát, és most valamilyen tekintetben példát is tud mutatni, mert megedzöttünk a taposás közben, nem csak gyengültünk. Úgyhogy nem baj ez, csak kicsit fárasztó.

Azt hiszem, többé-kevésbé megválaszoltam a felvetéseket, ha nem, akkor kérem, emlékeztessenek.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr, a válaszát és a zárógondolatait is. Megköszönöm ezt a kiadványt is, amivel a Magyar Nemzeti Tanács az elmúlt két esztendő munkáját írásban is bemutatta. Abban a reményben is, kicsit, ha megengedi, kapaszkodva abba a mondatába, hogy tulajdonképpen nagyjában-egészében a kiküldött anyaggal is gyakorlatilag, ami az operatív teendőket illeti, egyetért, azt gondolom, a továbblépés és 2013-14-re is előretekintve számunkra is nagy segítség lenne, ha esetlegesen valami olyan integráció születne, ahol túl a minimumon megfogalmaznák azt is, hogy a jövőben egyébként a mai állapotokat és a jogszabályt is figyelembe véve milyen lépéseket kívánnak a továbbiakban tenni. Azt gondolom, ez szükséges ahhoz a közös tudáshoz, hogy véletlenül se kerüljünk a jövőben olyan időpillanatba, amikor bárkik további éveket tudnak közénk helyezni – hogy finom legyek –, még akkor is, amikor mi magunk is sokat tudunk egymással vitázni. Ebben egyébként, ahogy Csóti György alelnök úr is mondta, ha mi magunk is tudunk valamilyen katalizáló vagy integráló szerepet elősegíteni, azt szívesen tennénk. Úgy gondolom, esetlegesen a Magyar Nemzeti Tanács is ebbe az irányba tehet lépéseket, úgyhogy szeretném, ha erre majd valamikor a későbbiek folyamán még visszatérnénk.

Köszönöm, ezzel az első napirendi pontunkat lezárom.

Tájékoztató az erdélyi autonómiatörekvésekkel kapcsolatos polgári kezdeményezésekről

Rátérünk a következő napirendi pontunkra, ahogy jeleztem, előrehaladási tájékoztatást kérünk az erdélyi autonómiatörekvésekről, hiszen az előző albizottsági üléseink egyikén már bemutatta az RMDSZ és az EMNP, illetőleg az SZNT is azokat a polgári kezdeményezéseket, amelyeket elindítottak. Azt csak jelezni kívánom, hogy a ülésrend körben történt, tehát nincs ennek különösebb jelentősége, hogy szemben velünk ülnek elnök urak, illetve igazgató úr. Úgy hiszem, itt teljesen egyenrangúan ülünk egy virtuális kerekasztal körül, így ami az én felvezetésem lenne ebben a kérdésben: nyilvánvaló, hogy a mai megbeszélésünknek nem az a célja, hogy előlről kezdjük, és pontos ismertetést kérjünk arról, hogy mi a tartalma a kezdeményezéseknek, hiszen végigtárgyaltuk már ezek tartalmát. Úgy hiszem, hogy a mai ülésünkön alapvetően azokra a kérdésekre kellene választ keresnünk, hogy mi történt a legutóbbi ülésünk óta, mikor ez a bemutatás történt. A kezdeményezések meddig jutottak, milyen országokkal vették fel a kapcsolatot, bizottságok felállítására sor került-e, és mi 2013-ban a terv? Úgyhogy ez ügyben szeretném majd kérni először az EMNP részéről Szilágyi Zsolt urat, hogy tegye meg ebben a kiegészítését.

Bocsánat, még egy dolog: úgy terveztem, hogy körülbelül négy óraker fejeznék be a mai ülésünket, és nyilván ebben lehet plusz-mínusz eltérés, csak körülbelül tudjuk tartani ezt.

Szilágyi Zsolt alelnök (EMNP) tájékoztatója

SZILÁGYI ZSOLT alelnök (Erdélyi Magyar Néppárt): Szívesen kezdhetem, de talán úgy illendő, hogy az RMDSZ, mint erősebb, nagyobb...

ELNÖK: Az a helyzet, hogy névsorban megyünk, eddig is ez volt a szokás, tehát először az EMNP, utána következik az RMDSZ és az SZNT. Főleg az előző megjegyzéseket is figyelembe véve, azt hiszem, nem elhanyagolható, ha nem erősort, hanem más sort követünk most. Ezt most szerintem az RMDSZ is megbocsátja.

Öné a szó, Zsolt.

SZILÁGYI ZSOLT alelnök (Erdélyi Magyar Néppárt): Köszönöm szépen, elnök asszony. Ennek a kétmondatos rövid története az, hogy a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács idén februárban találkozott, ahol számba vettük azokat a próbálkozásokat, kezdeményezéseket, amelyek bejelentésre kerültek addig, és elviekben elfogadtuk azt az elvet, hogy ha lehet, akkor egymást erősítsük, és ha lehet, akkor ezt egy közös Kárpát-medencei magyar összefogással indítsuk el.

A következő felvonásban elkészültek a szövegtervezetek, és ez év júniusában – most nem tudom, hányadikán – Potápi Árpád és elnök asszony részvételével és elnökletével megvitattuk a létező szövegeket. Akkor megállapítottuk, hogy három szövegváltozat létezik, az akkori résztvevők tulajdonképpen egymást kiegészítő szövegeknek tartották ezeket, és azzal váltunk el, hogy egy: megpróbáljuk a pártpolitikai törésvonal fölé emelni ezt az ügyet. Büszkén és megelégedéssel mondom, hogy ez sikerült, a kampány előtt egyeztettem Winkler Gyulával Brüsszelben, aki elmondta, hogy nekik ez nem kampánytéma, de nekünk sem volt az, úgyhogy bármilyen heves is volt ez az erdélyi kampány, ami a múlt héten zárult le, ez – hála az istennek – nem volt kampánytéma.

Másrészt azt állapítottuk meg, hogy olyannyira nehéz megjósolni, hogy az Európai Bizottság jogi szolgálata milyen szintet tart majd elfogadhatónak, hogy „mindenki egyért, egy mindenkiért” elv alapján, akinek sikerül átjutnia a lécen, és továbbengedi a Bizottság jogi szolgálata, tehát az uniós szerződések jogi hatáskörébe tartozónak ítéli a kezdeményezést, akkor a mögé odaáll mindenki.

A harmadik pont – és ez az újdonság most, ezt csak azért mondtam el két percben, hogy nagyjából képből legyünk, tehát nem az időt akartam húzni –, hogy próbáljuk meg

összefésülni a létező szövegeket. Ugye létezik a Székely Nemzeti Tanács által megfogalmazott szöveg, amely elsősorban a kohéziós fejlesztési logikán elsősorban a területi elemre koncentrál, és létezik egy másik logikán menő próbálkozás az RMDSZ, illetve a mi részünkről – a két szöveg egyébként nagyon hasonlít egymásra –, amely alapvetően az eddig létező Európa tanácsi normák mintájára valamilyen, a kisebbségekhez tartozó egyének jogát kívánja megvédeni valamilyen javaslattal. De tudni kell azt, hogy maga a szöveg maximum 500 leütés lehet, tehát ebben el kell mondani mindent, ez meg is határozza tulajdonképpen a szövegek jellegét, természetét.

Ami világos, hogy nem tudtuk az RMDSZ-szel közös platformra hozni a szövegeinket. A két szöveg 80-85 százalékban azonos, egy lényeges különbség van: az RMDSZ önrendelkezési jogról beszél a kisebbségi identitás megőrzésében, a mi szövegünk az európai pozitív gyakorlatra hivatkozik. Mind a kettő nyilván az autonómiára utal, illetve azokra a pozitív mintákra, amelyek a tagállamok szintjén akár kulturális, akár területi komponenssel rendelkeznek. A múltkor az is megállapítást nyert, hogy valószínűleg egyiket sem fogadná el a jogi bizottság, tehát nagyjából mi legalábbis azt próbáltuk letapogatni az azóta eltelt időszakban, hogy mi az a legkisebb kockázati szint, amellyel érdemes belemenni a ködbe, érdemes elindulni ezzel a kísérletezéssel. Sokaktól, és elsősorban a külügyi vonalról, tehát a brüsszeli karrierdiplomaták részéről halljuk azt az érvet, hogy nagyon nagy lehet a kockázata, mert ha elvágja a Bizottság jogi szolgálata a szövegkezdeményezést, akkor azoknak adunk muníciót, akik amúgy is azt lesik, azt akarják bebizonyítani, hogy lám-lám, az Unió úgysem fogja a nemzeti közösségek, kisebbségek vagy ezekhez tartozó egyének jogait védeni.

Ugyanakkor az is világos, hogy az elvárás nagy, tehát valamit el kell indítanunk. Azok a nemzetközi jogászok, akikkel sikerült felvennünk a kapcsolatot, azt mondták, hogy valószínűleg, ami nem ellentétes, nem szögesen, kimutathatóan ellentétes az Uniót megalapító, illetve az Unió működésére vonatkozó szerződéssel, illetve az alapjogi chartával – ami szerves része ennek –, azt átengedheti a Bizottság egy extenzív, kiterjesztett jogértelmezésben. Ugyanezt mondták nekünk az ősszel a bécsi emberi jogi ügynökség szakértői, hogy érdemes tesztelni, ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy ne rontsunk bakancsostól a brüsszeli fehérgallérosok íróasztalához. Tehát egy olyan szövegformulát kellene találni, amely kellőképpen alátámasztható már létező ENSZ-, Európa tanácsi, EBESZ- és a többi dokumentumokkal, akár a cross reference elve alapján. Ugyanakkor túl azon, hogy ezt alátámasztjuk, még akkor is, ha az első szövegváltozatot nem fogadja majd el a jogi szolgálat, akkor is érdemes ezt továbbvinni.

Létezik egy elvi megállapodás, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács által kidolgozott szövegváltozat – amely megegyezik a Néppárt által beterjesztett szövegváltozattal – és az SZNT között, hogy ezt illendő volna összehangolni, konvergencia módon egy irányba és egy időbe terelni az energiákat, és elindítani. Úgyhogy azt tudom erről mondani, hogy túl sokat nem fogunk várni vele. Az aláírók szempontjából mind az SZNT-nek, mind az RMDSZ-nek – bár ezt nyilván ők jobban tudják, úgyhogy nem akarok helyettük nyilatkozni –, mind a Néppártnak meg van vagy egyik hétről a másikra meglehet a hét tagállamból származó támogató aláírója, azonban azt érdemes tudni, hogy ha elindul egy kezdeményezés, és átmegy a jogi szolgálaton, onnan kezdve visszafelé ketyeg az óra. Tehát annál nagyobb kudarc nem lenne, mint hogy ne tudjuk összegyűjteni az egymillió aláírást.

Azzal zárnam, hogy a magunk részéről, a Nemzeti Tanács és a Néppárt részéről – Erdélyből – mit javasolnék, mit várnék a Magyar Országgyűléstől, a pártoktól, a magyar állami intézményektől. Elsősorban nyilván azt, hogy tekintsék ezt egy össznemzeti ügynek, és ahogyan Erdélyben ez sikerült, ők is emeljék fölül a mindenféle pártpolitikai törésvonalon. Kettő: abban az esetben, ha ez elindul, akkor – nem akarok belemenni technikai részletekbe – meg kell nevezni egy országot, ahol az adatbiztonság szavatolható. Tehát meg kell nevezni

egy országot, ahol tulajdonképpen tárolva lesznek az adatok, függetlenül attól, hogy milyen nyelven és hány uniós tagállamban folyik a gyűjtés. Azt hiszem, ebben nagy segítséget adhat direkt vagy indirekt módon Magyarország. Nyilvánvaló, hogy az Országgyűlés, egy szervezet vagy kormány vagy állami szerv nem lehet a kezdeményezés nyílt támogatója azonban megtalálhatók azok az eszközök, amelyek kellőképpen mozgósítják a magyar aláírókat azért, hogy az egymillió aláíráshoz szükséges szám nyilván messze a legmagasabb Magyarországon legyen. Tehát Magyarországról közel 17 ezer szavazat kell ahhoz, hogy Magyarország bekerüljön a kosárba, a beszámítandó országok kosarába. Ennél lényegesen nagyobb szám lenne, és az is világos – és ez már a kezdeményezők és a magyar diplomácia dolga –, hogy amikor elindul ez a dolog, akkor Európában azt tudatosítsuk, hogy ez egy európai ügy, egy kőkemény európai ügy, és nem szégyelljük azt, hogy van ennek egy magyar vonatkozása.

Az utolsó mondat: az tesz engem optimistává, hogy a gazdasági válság közepette az Unió belső legitimitása egyre csökken. Ugye Viviane Reding már bejelentette, hogy a 2013. év a polgárok éve kíván lenni. Tehát ha nem képes gazdasági teljesítőképesség, gazdasági stabilitás terén az Unió egy erős legitimitációt teremteni, akkor nyugodtan remélhetjük azt, hogy a polgárok emberi jogainak és a különböző közösségek jogainak védelme terén próbál vagy próbálhat majd erősíteni Brüsszel, hogy lám-lám, nem haszontalan ez az Unió, mert meg tudjuk védeni ezt és azt és amazt. Tehát ez paradox módon egy jó konjunktúra lehet arra, hogy brüsszeli támogatást is kapjunk. Azt remélem, hogy ha nehezen is indul, de akkor, amikor beindul, teljes Kárpát-medencei támogatással fog ez továbbmenni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Megköszönöm alelnök úrnak a felvezetőjét, és azt is, hogy megtette azt, amit én nem tettem meg, bár gondoltam, hogy az a közös tudás, ami megvolt azon a KMAT-ülésem, illetve abban az autonómia albizottsági ülésen, amelyben mi magunk is megerősítettük a KMAT-nak azt a döntését, hogy elindul a három kezdeményezés, és amelyik a Bizottságon átmegy, a mögé majd mindenki felsorakozik, és hogy nem lesz a kampány témája. Ennek magam is örültem, hogy valóban nem volt – és azt hiszem, ezt valamennyiünk nevében mondhatom – a parlamenti választási kampánynak ez témája. Nyilvánvaló, és a javaslatokat is köszönöm, de azt gondolom, azt, hogy ez egy össznemzeti ügy, ezt kifejezi az is, hogy most itt ülünk, és erről ismételtelen beszélünk. Nyilvánvalóan el fog jönni az a pillanat – és azért is szerettük volna, ha ez a mai előrehaladási tájékoztató megtörténik, hogy hogyan lehet úgy megszervezni a hónapokat és azt, ami az aláírások megszerzéséig történik –, hogy önmagában ezek a kezdeményezések nem egymást akadályozzák, nem egymást gáncsolják, hanem segítik abban, hogy a kezdeményezések valóban célba érjenek.

Most Székely István úrnak adom meg a szót az RMDSZ részéről. Akkor, ha már önt úgy aposztrofálta alelnök úr, hogy a legerősebb szervezet, gratulálunk a választási eredményeikhez.

Székely István főtitkárhelyettes (RMDSZ) tájékoztatója

SZÉKELY ISTVÁN főtitkárhelyettes (Romániai Magyar Demokrata Szövetség): Köszönöm a szót, elnök asszony. Valóban, az RMDSZ a kezdeményezés indulása előtt felvette a kapcsolatot az Európai Bizottság tisztségviselőivel és szakértőivel, akik azt javasolták a kezdeményezés szempontjából, hogy próbáljuk ezt kimozdítani a Kárpát-medencei magyar kontextusból, és próbáljuk egy összeurópai paradigmaként újrafogalmazni. Hiszen ebben látják a lehetőségét egyrészt annak, hogy a Bizottságon átmegy, másrészt pedig, hogy olyan visszhangja, egy olyan társadalmi beágyazottsága lesz, ami sikerre viszi ezt a kezdeményezést, nem csak mint kezdeményezést, hanem a különböző szintű törvényhozás szempontjából is. Ennek következtében az RMDSZ úgy döntött, hogy a Dél-tiroli Néppárttal,

illetve a FÜEN-nel közösen egy hármass partnerségben kezdi el ezt a tevékenységet, kezdve a szövegeztől, egészen a szükséges konzultációkig.

Az utolsó KMAT-ülés óta három szakértői vita volt, különböző szakterületek nemzetközi szintű szakembereinek a bevonásával. A szöveg ez év végére az egyezségek értelmében elkészül – tehát ugyan még pár nap van, és bár nem küldték még át, de gondolom, most már azért elkészült –, innentől kezdve tavasszal a FÜEN, a Dél-Tiroli Néppárt és az RMDSZ elnöke egy közös levélben megszólítja Európa összes nemzeti kisebbségét, illetve az Európai Unió országainak többségét. Egyrészt a kisebbségek esetében partnerséget ajánl a kezdeményezéshez való csatlakozás értelmében olyan államok esetében is, ahol kétségtelen, hogy egy összeurópai dimenzióban megfogalmazott törvénytervezetnél azért előrébb járnak a kisebbségi jogok kodifikációja tekintetében.

Ezt követően jövő év folyamán – nem tudok vagy nem szeretnék pontos dátumokat mondani, hiszen ez még egyeztetés alatt áll, és mivel ugye három egyenlő partner kezdeményezéséről van szó, mielőtt rá nem bólintanak az RMDSZ naptári tervére, nem szeretném ezt nyilvánosságra hozni, de a lényeg az, hogy a jövő év folyamán – mindenféleképpen beterjesztjük ezt a Bizottságnak, és meglesz az egymillió aláírás. Tehát ez nekünk teljesen természetes, és mondom, fel sem merül egy olyan forgatókönyv, itt azért nagyon fontos az, hogy egy összeurópai kontextusban megfogalmazott, általános kisebbségi létfeltételek irányába történjen ez a kezdeményezés. Ugyanakkor nagyon fontosnak tartjuk a különböző európai uniós országok többségének a megszólítását, próbáljuk irányukba is tematizálni a kisebbségi problémákat, azok pozitív alternatíváját, illetve azokat az értékeket, amivel ők azért hozzájárulnak egy adott ország kultúrájához vagy az adott ország társadalmának bármelyik dimenziójához.

Természetesen továbbra is úgy gondoljuk, hogy jó lenne, ha a nagyon sok versenyt generáló terület mellett ne a polgári kezdeményezés terén és az autonómiák terén versenyeznénk. Természetes, hogy ha átmegy a három tervezetből bármelyik, akkor mindenki felsorakozik mögötte, függetlenül attól, hogy melyik szervezet elképzeléséről van szó, és fontosnak tartjuk azt is, hogy a magyar kormányzat hathatósan támogassa ezt a folyamatot.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A Székely Nemzeti Tanács részéről Izsák Balázs elnök úr következik.

Izsák Balázs elnök (SZNT) tájékoztatója

IZSÁK BALÁZS elnök (Székely Nemzeti Tanács): Köszönöm szépen a lehetőséget. Az elmúlt egy évben – ugye, így fogalmazódott meg a kérdés – mennyire haladtunk előre, és hol tartunk? A Székely Nemzeti Tanács által javasolt polgári kezdeményezés címe: „Kohéziós politika a régiók egyenlőségéért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért” Azért tartottam fontosnak elmondani a címet, mert már a cím is tartalmazza azt, hogy egy olyan polgári kezdeményezésről van szó, amely európai szintű, tehát mi is fontosnak tartottuk, hogy úgy fogalmazzuk meg Székelyföld regionális érdekeit, hogy az egy általános európai kontextusban elhelyezhető legyen. Úgy gondolom, hogy ez sikerült.

Természetes, hogy a szövetségek és a szövetségeseik megkeresése és éppen a Székelyföldhöz hasonló helyzetű vagy sorsú közösségek, régiók megkeresése, a velük való együttgondolkodás fontos eleme volt az idej tevékenységünknek. Székely István érintette azt a kérdést, hogy vannak olyan közösségek, ahol előbbre járnak már, természetesen az első kérdés akkor az, hogy meg tudjuk-e úgy fogalmazni ezt a kérdést, hogy a székelyföldi törekvések az autonómia megteremtésére ugyanúgy megtalálják a maguk helyét ebben, mint a dél-tiroliak vagy baszkok, katalánok, walesiek, skótok és frízek, és így tovább.

Az első próbája ennek, úgy jött ki a lépés, pont Dél-Tirolban volt. Idén januárban járt a Székely Nemzeti Tanács küldöttsége Dél-Tirolban, ahol Luis Durnwalderrel, a tartományi kormányzóval tárgyaltunk ezekről a kérdésekről, de a Dél-tiroli Néppárt vezetőivel is, és egyértelművé tettük: nem azt kérjük, hogy segítsenek, hanem próbáljunk meg szövetségesek lenni. A Dél-tiroli Néppárt Vollaautonomie programja, tehát azok a dél-tiroli elégedetlenségek, amelyek a Monti-kormány intézkedéseivel kapcsolatosak, és amelyek pontosan a jelenlegi dél-tiroli autonómia intézményrendszerének az elégtelenségeiből származnak, az ebből fakadó törekvésnek éppúgy szüksége van egy kedvező jogi környezetre az Európai Unióban, mint nekünk, székelyeknek az autonómia elérésére.

De hasonlóan el lehet mondani ugyanezt a katalán törekvésekről, nagyon sok szó esik arról, hogy Katalónia függetlenséget akar, arról lényegesen kevesebbet beszélünk, hogy Katalóniában azért jutott eddig a helyzet, mert a központi kormányzat következetesen és rendkívül mereven elutasít minden olyan katalán törekvést, amely bár a baszk autonómiához hasonló elvárást fogalmaz meg vagy kér Madridtól. Tehát szó sem lehet arról, hogy Madrid ebben a pillanatban egy olyan adóügyi megállapodást megkössön Katalóniával, amilyent a baszkokkal megkötött, és aminek Baszkföld jelenleg a virágzó gazdaságát köszönheti. Tehát megtaláljuk azokat a közös alapokat, és megfogalmazzuk, belefogalmazzuk – pontosan a Dél-Tirolban, Baszkföldön, Katalóniában, Walesben, Skóciában szerzett tapasztalatok alapján – a Székely Nemzeti Tanács kezdeményezésébe.

Szilágyi Zsolt állapította meg: tényleg olyan terjedelmi korlátok vannak a kötelező információknál, amelyek nem teszik lehetővé a részletes kibontását, de csak a kötelező információknál nem. Tehát van egy olyan típusú kezdeményezés, amit nemrégiben jegyeztek be a Bizottságnál, egy polgári kezdeményezés, amely arra vonatkozik, hogy az Európai Unió országaiban a lakott településeken korlátozzák a gépjárművek sebességét 30 kilométer/óra. Ez egy rendkívül egyszerű kezdeményezés: egy szám, 30 kilométer/óra lakott településen, ez elmondható abban a 100-200 meg 500 leütésben, amennyit a 211. számú rendelet előír. Ugyanakkor azt is tudni kell, hogy a rendelet lehetővé teszi a kezdeményezés részletezését. Egy olyan komplex kérdésnél, mint a nemzeti sajátosságokkal rendelkező európai régiók védelme, vagy ha úgy tetszik, az európai régiók egyenlősége és a regionális kultúrák fenntarthatósága, amely egy több pontos, komplex uniós jogszabályt igényel, ott egy részletes kifejtésre is lehetőség van. Mi ebbe belefoglaltuk úgy a székelyföldi igényeknek, mint a potenciális szövetségeseinknek, a baszkoknak, katalánoknak, dél-tiroliaknak megfelelő elvárásokat.

Hol tartunk ebben a pillanatban? Szilágyi Zsolt említette az adattárolásra vonatkozó szabályt, hogy legyen egy ország, ahol tárolni lehet az adatokat. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy ez az online aláírásgyűjtésre vonatkozik, és csakis az online aláírásgyűjtésre, és ebben a pillanatban a 14 polgári kezdeményezésnél, egyetlenegynél sem működik. Tehát az online aláírásgyűjtés rendszerével baj van. Ezzel kapcsolatban volt Bécsben egy konferencia, ezen részt vettünk, és pillanatnyilag úgy néz ki, hogy maga az uniós szintű szabályozás az, amely megszabja a műszaki-technikai és jogi feltételeit annak, hogy hogyan működhet egy online aláírási rendszer. Ez annyira nehézkes, annyira bonyolult és annyira költséges, hogy az eddig bejegyzett 14 polgári kezdeményezésből ennek egyetlenegy sem tudott megfelelni. Ezt figyelembe véve, a bécsi konferencián derült ki, hogy a Bizottság haladékot adott néhány bejegyzett polgári kezdeményezésnek, amelyeknek már rögzített időpontjuk volt, hogy mikor jár le. Ez általános fölháborodást keltett, mert nagyon sokan, akik azért nem terjesztették be, mert vártak valamiféle javítást az online rendszereknél, azok elégedetlenek, hiszen őket hátrányosan érinti a Bizottságnak ez az intézkedése, ami nem illeszthető be a 211-es rendeletbe sem. Tehát amikor ez a kérdés fölmerült, akkor Bécsben a konferencia egy darázs-fészékké alakult, tehát általános háborgás volt, a bejegyzett kezdeményezések, a bejegyzés előtt álló kezdeményezők részéről mindenképpen.

Talán, amikor az időpontot eldöntjük, akkor el kell döntenünk azt is, hogy lemondunk erről, összegyűjtjük az egymillió aláírásnál nehezebben összegyűjthető pénzt, amivel meg tudjuk teremteni a műszaki, jogi feltételeit, megfizetni azt a céget, amely ezt a rendszert működtetni tudja úgy, hogy a jelenlegi szabályozásnak megfeleljen, vagy pedig nekivágunk a papír alapú aláírásnak. Elmondom azt is, hogy van olyan kezdeményezés, amelyet emiatt vontak vissza, tavaly áprilisban bejegyezték, aztán hat hónap után, amikor látták, hogy nem sikerül és nem fogják tudni összegyűjteni az egymillió aláírást, akkor visszavonták. Tehát el kell döntenünk ezt is. El kell döntenünk azt is, hogy a héttagú bizottság kikből álljon. Erre válaszokat várunk, és erre vonatkozó ígéreteket kaptunk Spanyolországból, Nagy-Britanniából, Olaszországból, hiszen tartalmilag készen van a kezdeményezésünk, és bármikor be tudjuk terjeszteni.

Annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy törekedtünk arra, hogy az általános kisebbségvédelem kérdésében is hivatkozási alap lehessen az a jogszabály, amit így létrehozunk. Tehát egészen pontosan: a tervezettől elvárjuk, és a részletes indoklásban benne van, hogy elvárjuk azt a jogszabálytól, hogy a tagállamok által a kisebbségvédelemben vállalt kötelezettségek, kötelezettségvállalások megszegéséért a szerződés 7. pontjának az alkalmazása lépjen életbe. Ez túlmutat a nemzeti régiókon, lényegében az általános kisebbségvédelem kérdéskörébe utalható, tehát azon a jogcímen, hogy ezekben a régiókban a nemzeti kulturális sajátosságok épp abból származnak, hogy olyan nemzeti közösségek alkotnak benne többséget, amelyeket az adott ország kisebbségnek tekint, kisebbségként kezel. Tehát ezeknél a tagállamoknál ezeknek a rájuk vonatkozó nemzetközi kötelezettségvállalásoknak a betartása közvetlenül érinti a régiók életét. De nem csak, tehát ez azért túlmutat.

Ezt azért mondtam el, mert szeretném, ha a másik két kezdeményezés – amely általános kisebbségvédelemre vonatkozik – szerzői tudnák, hogy gondoltunk erre is. Nagyon szeretnénk mi magunk is, ha az Európai Unióban az általános kisebbségvédelem túllépne a jelenlegi helyzetén, viszont azt is látni kell, hogy a jelenlegi szerződések mellett erre nagyon kevés esély mutatkozik. Tehát a hatályos szerződések figyelembevételénél csak akkor tudunk itt eredményt elérni, ha be tudjuk bizonyítani azt, meg tudjuk ragadni úgy a kérdést, hogy azt mondjuk – és erre teszünk mi egy kísérletet –, hogy a társadalmi-gazdasági területi kohézió az Európai Unióban nem hajtható végre úgy, hogy a kohéziós politika kizárólag csak az északi régiókra, a gyéren lakott régiókra, az ipari fejlesztés által sújtott régiókra, a szigeti régiókra, a hegyvidéki régiókra – és van egy felsorolás vagy kilenc kategóriával –, ha csak ezekre terjed ki, és nem tekintik a nyelvet, a kultúrát, a területi társadalmi-gazdasági kohézió fontos elemének. Tehát amennyiben sikerül ezt elfogadtatni, hogy a társadalmi, területi gazdasági kohézió egyik rendkívül fontos eleme a kultúra és a nyelv, akkor úgy gondolom, hogy a jelenleg hatályos szerződések mellett is lehet előrelépni.

Az online aláírások kérdése tehát az egyik probléma, amellyel – úgy gondolom – nem csak nekünk, hanem az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácsnak és az RMDSZ-nek is szembe kell néznie, meg kell oldania. A másik: hol tartunk most? Várjuk a visszajelzéseket, neveket, hiszen pontosan abból a megfontolásból kiindulva, hogy nem akarjuk azt, hogy magyar kérdésként kezeljék a Bizottságban, az önkénteseink 18 tagállamból vannak, van körülbelül ezer önkéntesünk, akik többsége magyar ember, tehát a polgári bizottság magyarokból bármikor meg tudnánk alakítani. Várjuk a baszkoktól, a katalánoktól a visszajelzést. A baszk szövetségeseink most ajánlották fel, most kerestek meg, hogy a honlapnak – amelyet ebből a célból indítottunk, a www.nemzetiregiok.eu, és ennek jelen pillanatban létezik a magyar mellett angol és német változata – elkészítenék baszk nyelvű változatát is, és tárgyalunk, és beszélünk a katalán nyelvű változatról is.

Tehát ezek a közvetlen feladataink, figyelembe véve azt is, hogy nem pusztán annyi a célunk – tehát ez messze túlmutat egy európai jogi aktus megalkotásán –, a célunk az, hogy

sikerüljön túllépni azon a mentalitáson, hogy magunkra vagyunk utalva, és amikor azt mondom, hogy ezen a mentalitáson lépünk túl, akkor azt szeretném elmondani, hogy nem csak nekünk, hanem a potenciális szövetségeseinknek is túl kell lépni ezen. Hiszen ahova elmentünk, mindenütt hallottuk – a katalánoktól, a baszkoktól, a dél-tiroliaktól –, hogy rajtunk senki nem segít, magunkra vagyunk utalva. Arra a kérdésre természetesen, hogy a székelyek segítségét elfogadják-e, mosolyogva, kacagva mondták, hogy természetes, és cserébe ti is számíthatok a mi támogatásunkra, ez is természetes. Tehát egy olyan európai szintű együttműködést, összefogást kellene és kell elindítani, ahol egymás lépéseit ismerjük, egymás törekvéseit ismerjük, egymás törekvéseit kölcsönösen támogatni tudjuk és támogatni fogjuk, és ez túlmutat egy jogszabályon. A jogszabály megalkotása egy kiváló alkalom az együttműködés megerősítésére. Kiváló próbája lehet ennek, hogy elmondjuk azt, mit akarunk mi, mit akartok ti, és mi lehet ebben a közös rész.

Tehát erre épülne a szövetségünk a nemzeti régiókkal, és ehhez várjuk a koncepcióban is, a javaslatokban is a partneri együttműködést az Erdélyi Magyar Néppárttól, az RMDSZ-től, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácstól, hiszen úgy gondoljuk, hogy rendkívül fontos lehetőségről van szó, amely előttünk áll, és célszerű lenne, jó lenne ebben a kérdésben is együtt lépni.

Sőt hozzátenném befejezőként, javaslatként, hogy ha valóban úgy van, hogy az általános kisebbségvédelemben nem sikerül a jelenlegi szerződések mellett úgy továbblépni, ahogy azt az RMDSZ vagy az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács javasolta, akkor is meg tudjuk tenni azt, hogy az aláírás során mint egy jól kidolgozott koncepcióhoz – amely az Európai Közösségen belüli kisebbségvédelmi küzdelem egy új fejezete lehet – összegyűjtjük az egymillió aláírást, és úgy alakítjuk, ha nem is jogszabállyá, de egy fontos európai dokumentummá, amely új fejezetet nyithat. Toggenburgnak van egy kiváló tanulmánya, ahol leírja ennek a küzdelemnek a történetét, és ehhez egy új fejezetet lehet tenni, hogy ha egyszerre gyűjtjük az aláírásokat és egymillió aláírással megerősítve egy fontos európai dokumentummá tesszük a szélesebb körű kisebbségvédelmi dokumentumot. Tehát ebben is lehet, érdemes gondolkodni, miközben megpróbáljuk az utat törni a nemzeti régiók előtt. Szolidárisak vagyunk, nem csak mi, székelyek, akiknek a testvérei Erdélyben és Székelyföldön kívül élnek, de ugyanez a helyzet a katalánokkal, a baszkokkal, akiknek a katalán, baszk testvéreik még Baszkföld vagy Katalónia határain kívül is ott vannak.

Tehát azt hiszem, ezt is meg lehet tenni, érdemes ebben is gondolkodni, érdemes leülni tárgyalni akár tartalmi kérdésekről, az együttműködés konkrét kérdéseiről. Megpróbálhatjuk együtt – lehet, hogy okosabbak vagyunk közösen, együtt, ha a tudásunkat összetesszük –, hogy hogyan lehet az online gyűjtési rendszer – rendkívül fontos, a XXI. századi Európában – által támasztott nehézséget leküzdeni, legyűrni. És nyilvánvaló, hogy ebben a partneri együttműködésben mi felajánljuk az eddig kialakított szövetségeseinknek is a támogatását, amint mi magunk is számítunk és bízunk akár a FÜEN szervezeteinek a szolidaritására és együttérzésére.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Azt gondolom, lehet, hogy ez az ajánlat is új fejezet. Nyilvánvaló, hogy nem a tartalmi, hanem önmagában a technologizálás is a kezdeményezések és az együttműködés praxisának a kialakításában. De mielőtt még továbbszólnánk, itt elhangzott, és azt gondolom, fontos kérdés, hogy önmagában az Európai Unió helyzete és gazdasági teljesítőképessége ma mindenképpen azt mondhatja, hogy szükséges valami olyan utakat is találni Európának, ami a teljesítőképességet, a hozzáadott értéket, a munkahelyek növelését segíti. Úgyhogy lehet, hogy tényleg jó a lélektani pillanat a polgári kezdeményezések elindítására éppen most, amikor szerintem Európában valamennyi

Európáért felelősséggel tartozó politikusnak, közéleti szereplőnek azon kell gondolkodnia, hogy hogyan lehet ezt a helyzetet Európán belül változtatni, megújítani.

Nyilván ebben az autonómiák, az öngazgatás, ezeknek a hálózata egy új lendületet és új dimenziót, új stabilitást is adhat, és Kiss Antal úr, a Hunineu Iroda vezetője itt kiosztott egy éppen ezzel kapcsolatos statisztikát mutató, rendkívül beszédes táblázatot. Úgyhogy mielőtt továbbmegyünk a megszólalásokban, arra kérem irodavezető urat, hogy pár szót szóljon arról, hogy önök mit tudnak ehhez hozzátenni ahhoz, hogy ebben a folyamatban és egy kellő szinergiában bemutatható legyen az, hogy önmagában az autonóm területek gyakorlatilag egy gazdasági fellendülést jelenthetnek nem csak a területnek, hanem a környező térségnek is. Öné a szó.

Kiss Antal irodavezető (Hunineu Iroda) kiegészítése

KISS ANTAL irodavezető (Hunineu Iroda): Köszönöm szépen, elnök asszony. Mielőtt ennek nekifognék, annyit szeretnék jelezni, hogy az első munkanapomon kértem főosztályvezető urat, hogy az irodánk nevéből a kisebbség szót közösség szóra cseréljük, ezt meg is tettük. Tehát az „Alapítvány a Magyar Nemzeti Kisebbségek...” helyett Alapítvány a Magyar Nemzeti Közösségek Európai Érdekképviseletéért néven működünk. Nem volt könnyű, több hónapos huzavona volt, Brüsszelben még mindig a kisebbség névvel vagyunk bejegyezve. Ezt csak zárójelben mondom, de nagyon fontos a témára való ráközelítés okán. Amit kiosztottam, abban is azt látják, hogy autonóm közösségek van írva: az Európai Unió és az autonóm közösségek GDP-jének összehasonlítása. Ha én a katalánokra azt mondanám, hogy ők Spanyolország egyik kisebbsége, akkor engem megbotoznának és kikergetnének a teremből. De ha ezt mondanám a belgiumi németeknek, hogy ők kisebbség, akkor Lambertz úr szintén meglehetősen összehúzott szemöldökkel kérné rajtam számon, hogy hogyan képzelem, hogy az ő 60 ezres közösségüket kisebbségként definiálom. Ugyanígy elmondható ez az álandi vagy feröeri közösségre.

Ezt azért gondolom fontosnak elmondani, mert azt gondolom, a kisebbség szónak egyre kevesebb relevanciája van az Európai Unióban; ha komolyan vesszük a lisszaboni szerződést, akkor Angela Merkel a német kisebbség miniszterelnök asszonya. Ezt azért gondolom fontosnak elmondani, mert az a táblázat, amit itt látnak, egy prekonceptióból született. Sokat beszéltünk, gondolkodtunk arról, hogy hogyan tudnánk segíteni a határon túli magyar közösségek autonómiájának ügyét, és arra gondoltam, vizsgáljuk meg az Eurostat adatai alapján – gyakornokaink segítségével –, hogy azok a közösségek, amelyek viszonylag azonos nyelvű, kultúrájú és lokális autochton közösségként határozzák meg magukat és élnek a mindennapjaikat, vajon nem jobban teljesítenek-e gazdasági területen is. Láss csodát: a 28 ezres álandi közösségtől a több mint 7 milliós katalán tartományi közösségig ezek a számok jöttek ki.

A vajdasági és a székely GDP-t azért tettük oda, a magyar GDP-t is, hát ugye autonóm közösségként határozzuk meg magunkat mint Magyarországot, ezt sem tartom kifejezetten rossz ráközelítésnek. Ugyanis, ha az autonómiát komolyan vesszük, és a személyi autonómiától az Európai Unió autonómiáig megyünk, akkor bizony Magyarország is bizony a 27 autonóm közösség szerződésének részese, és ha így nézzük, akkor az Európai Unió pedig Európán és a világ országain belül is egy autonóm közösség. Ezzel azt szeretném mondani, hogy itt létrejöttek olyan szerződések és működnek olyan közösségek, amelyek bizonyos elvek alapján rendezik be a mindennapjaikat, szervezik meg a saját gazdasági életüket.

A táblázatban szereplő autonóm közösségek vezetőivel – akiket Brüsszelbe delegált a kormányuk vagy a parlamentjük – személyesen találkoztam, és ezután szerveztünk egy olyan kerekasztal-konferenciát, melyen mindenki ott volt, betegség okán a skót főképviselő nem. Közösen vitattuk meg, beszélgettünk ezekről az adatokról. Minden adat mögött ott van és ismerjük ezeket a teljesítményeket, és a prekonceptiókat megerősítette az ő beszámolójuk.

Izsák Balázs is velünk tartott, ő is elmondta Székelyföld jelenlegi gazdasági helyzetét, ott volt Predrag Novikov, a vajdasági képviselő, ő szintén. Azt a címet adtuk ennek, hogy „Az autonómiák zászlóshajók vagy kalózhajók az európai gazdaság zavaros vizein?” jelen pillanatban, és arra kellett jutnunk, hogy zászlóshajók, és nagyon nagy szüksége van egy Unió nagyságú anyahajónak ilyen zászlóshajókra most, hogy legyen lehetősége kikerülni a zátonyokat és a helyes irányt igyekezzen megtalálni.

Úgyhogy azt gondolom – félreértés ne essék – Brüsszelben az ékes magyar nyelvünkről, népdalainkról, ételeinkről, italainkról szívesen hallgatnak meg előadásokat és néznek meg tánccsoportokat, de csak és kizárólag a pénzről szól minden. Tehát ne legyen illúziónk, hogy az Európai Unió döntéshozói brüsszeli fórumai könnyes szemmel hallgatják az elcsatolt magyar területeken élő szegény sorsú magyar honpolgárokat kisebbségi politikához kötődően. Nem érdekli őket. Azt gondolom, nagyon kismértékben – tisztelet a kivételnek – egyes-egyedül regionális pénzügy-politikai vonalon tudunk sikert elérni. Magam bölcsész ember vagyok, de be kellett látnom, ha el akarunk érni egy bizonyos ingerküszöböt, és a vitákban érdemi módon szeretnénk részt venni, az – sajnos – csak ezeken az utakon, módokon jár. Nem az én utam, nem az én módom, szívem-lelkem szerint magyar ember vagyok, de sajnos így kell. És így kell berendezni a magunk gondolkodását is, hiszen a 3 850 eurós GDP-vel rendelkező Vajdaság és a 4 200 eurós GDP-vel rendelkező Székelyföld példája tipikusan mutatja azt a tudatos, a bennünket körülvevő országok által képviselt vertikális, regionális politikát, amiben tudatosan a nemzeti közösségek alól gazdaságilag rántják ki a talajt. Ezt ugyanúgy látnák, ha megcsinálnánk Csallóközre az itt levő felvidéki barátainkkal ezt a statisztikát, ugyanerre jutnánk. Tehát ha nem tudjuk horizontálisan elfogadtatni és bemutatni ezeknek a közösségeknek a gazdasági teljesítőképességét, akkor nehezebb helyzetben vagyunk.

Tehát a magam részéről ebben nagyon szívesen továbbra is segítek. Ezeknek az autonómiáknak a főképviseelőivel létrehozzuk a brüsszeli autonómia klubot, amiben a tervek szerint negyedévi rendszerességgel tartjuk a kapcsolatot. Az adattárolás kapcsán pedig nem tudom pontosan az AMNKEÉ, tehát ami alapítványunk besorolását, de ha ez a magyar jog szerint civil szervezetként van bejegyezve, akkor azt gondolom, az adattárolásra alkalmas szervezet lehet, egyéb kötődése és pénzügyi háttere tekintetében. Ezt csak javasolom elnök asszonynak megfontolásra, illetve minden szervezetnek, hogy nem biztos, hogy alkalmatlan az alapítvány ennek a kezelésére.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Azt csak irodavezető úrnak mondom, hogy nekem nagyon tetszik, hogy a kisebbséget közösségre váltották. Csak illő tisztelettel mondom, majd a munkatársait kérje meg, hogy ezt a honlapon is frissítsék, mert ez egyébként nagyon jó.

Csóti György alelnök urat illeti először a szó, utána Kalmár Ferenc képviselőtársunkat.

Hozzászólások

CSÓTI GYÖRGY (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök asszony. Hát, csak üdvözölni tudom Kiss Antal igazgató úr, irodavezető úr kezdeményezését a terminológiaváltozás területén. Úgy gondolom, hogy az új magyar nemzetstratégia kidolgozásának egy fontos része – nem a legmeghatározóbb, de nagyon fontos része – a terminológiaváltás is, és valóban, szebben is hangzik és igazabb is az a kifejezés, hogy magyar nemzeti közösség, a kisebbség szóhoz egyébként is egy pejoratív érzés fűződik. Azt azonban hozzá kell tenni, hogy ha ezt használjuk – és tegyük is következetesen –, amikor lehet, tegyük hozzá az őshonos nemzeti közösség megkülönböztető jelzöt is. Viszont a nemzetközi fórumokon, az Európai Parlamentben vagy az Európa Tanács közgyűlésében, ha ezt a kifejezést használjuk, akkor

mindig elő kell tenni, hogy a számbeli kisebbségben lévő nemzeti közösség, vagy valamilyen fölvezetés kell.

Lehet, hogy már ebben a körben is említettem, de nem volt itt mindenki, úgyhogy most elmondom még egyszer, hogy én az anyaország szót is törölném a használatból. Trianonban ugyanis Magyarországot szétdarabolták, és az egyébként területileg nagyobb Erdély és Partium ugyanúgy lehetne anyaország – nem ragozom tovább, hogy Kolozsvár, Kassa vagy Szabadka miért ne lehetne az anyaország része –, ez egy elméleti fejtegetés, de a gyakorlati része a fontos. Én már az elmúlt 23 évben számtalanszor találkoztam olyan véleménnyel – ezt is elmondtam talán már szűkebb körben –, hogy angol karrierdiplomata, aki Közép-Európával foglalkozik, azt kérdezte tőlem még a '90-es években, hogy a magyarok mikor vándoroltak be Romániába. Na most, az anyaország kifejezés azt jelenti, hogy innen kivándoroltak, elmentek. Hát ugye a németországi magyar közösség anyaországnak tekinti Magyarországot, de anyaországnak tekinti az egész Kárpát-medencét. Úgyhogy arra kérek, Tóni – tisztelt irodavezető úr –, hogy gondoljátok végig, hátha ezt is be lehetne vezetni. Én erről már tíz éve beszélek, eredménytelenül, és lenne még pár javaslatom a terminológiaváltásra, de ezzel most nem kívánom húzni az időt.

Azt szeretném mondani, hogy a 2012. esztendő a választások éve volt, és ez azt jelentette, hogy a nemzetpolitikai célkitűzéseink érdekében – most a határon túli, tehát az elcsatolt területekről beszélek – lekötötte az ottani politikai erőket, pártokat, civil szervezeteket részben az egymással való rivalizálás vagy veszekedés, vagy éppen véleménycsere. Most már kialakultak a vonalak – nem törésvonalak, ezt nem is akarom kiejteni, hanem kialakult egy helyzet – valamennyi területen, amelyekkel egy-két évig együtt kell élni. Azt szeretném nagy tisztelettel és szeretettel kérni valamennyi itt ülőtől – és rajtatok keresztül valamennyi, az elcsatolt területen élő magyar nemzeti közösség sorsáért aggódó embertől –, hogy 2013 legyen a cselekvés éve, és most minél szélesebb összefogással cselekedjünk nemzetpolitikai célkitűzéseink és ezen belül elsősorban az elcsatolt területeken élő őshonos nemzeti közösség önrendelkezési jogának a biztosítása érdekében.

Köszönöm szépen. Valószínűleg nem kérek újból szót, úgyhogy tiszta szívből kívánok nektek boldog karácsonyt és egy sikeresebb új esztendőt.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Azt hiszem, mi elég jól kiegészítjük ma egymást az albizottság vezetésében. Te azt mondtad, hogy ez legyen a cselekvés éve, amit én mondok: csak ne egymás ellen. Tehát én azért ezt a kooperáció jegyében gondolom, hogy tegyük. *(Csóti György: Én is ezt mondtam.)* Igen, utána ezt mondtad, csak ha így van, akkor ez a kooperáció és a cselekvés éve. Egyébként teljes egészében egyetértek azzal, amit alelnök úr a '13-as esztendőre meghirdetett.

Most Kalmár Ferenc képviselő urat illeti a szó, utána dr. László Lajos urat, a Székelyföldért Társaság vezetőjét.

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm szépen a szót. Folytatom ott, ahol alelnök úr abbahagyta, a nemzeti közösség és kisebbség kérdéskörével. Akkor, mikor megfogalmaztuk Strasbourgban ezt az indítványunkat a tradicionális nemzeti kisebbségekről, akkor azért maradt benne a kisebbség szó, mert sajnos az európai jog ezt a terminológiát ismeri. Szóval itt ez több mint személyes szándék vagy indítványozás, itt változtatni kell a jogi terminológián, a jogilag elfogadott terminológián. Ez nem egy egyszerű dolog, de nyilvánvalóan el kell kezdeni azért, hogy valaki vagy valakik ezt megszokják és legyen használatos.

Arról szeretnék kérdezni Izsák Balázstól, de nem csak Izsák Balázstól, hiszen a román alkotmány és a mindenkori román kormányok azt szokták mondani, hogy az alkotmányuk azt tartalmazza, hogy Románia egységes nemzeti állam, és semmiféle etnikai alapú területi

autonómiát nem fogadnak el, és nem fognak ebbe belemenni. Én hallottam, Balázs, mikor egyszer úgy érveltél, hogy ez a kezdeményezés, a székely autonómia elérése nem zavarja ezt a kijelentést, és arra kérnék, hogy mondd majd el, miért, és hogy mire hivatkoztál ott, mert ez fontos volna.

A harmadik dolog, amit szeretnék említeni, és egyben ez egy kérés is mindenki felé, ugyanis lehet, hogy nem tudja mindenki, de az Európa Tanács úgy döntött, hogy készít egy jelentést az európai hagyományos nemzeti kisebbségek helyzetéről és jogairól, és ennek a raportőre én lettem. Azért mondom ezt, mert mindenkitől várnék véleményt, javaslatot, ami ebbe a jelentésbe bekerüljön. Ezt akár a bizottságnak lehetne küldeni, és a bizottság tudná ezt összegezni, és majd megtárgyaljuk a bizottságba beérkezett javaslatokat, és mindenképpen júniusig szeretnénk elkészíteni ezt az anyagot, és leadni Strasbourgban, hogy tárgyalásra kerüljön, lehetőleg októberben vagy 2014. januárban. Ezért kérek mindenkit, hogy véleménnyel, helyzetjelentéssel vagy bármivel segítse ezt a munkát.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A képviselő úrnak, tekintettel arra, hogy egy bizottságban és albizottságban ülünk, ajánlom, hogy ha olyan stádiumban van az előterjesztés, akkor szerintem mi fölajánljuk, hogy itt egy zárt bizottsági ülésen egy napirendi pont keretében erről tárgyalhatunk, ha ez segítséget nyújt.

Dr. László Lajos úr következik, a Székelyföldért Társaság részéről.

DR. LÁSZLÓ LAJOS titkár (Székelyföldért Társaság): Mindenekelőtt nagyon köszönöm elnök asszonynak és a nemzeti összetartozás bizottságának a meghívást. Civil szervezet képviselőjeként vagyok jelen, és azt hiszem, a napirend is igazolja, hogy miért, itt egy európai uniós polgári, azaz civil kezdeményezésről van szó. Egy olyan civil szervezetet képviselek, a Székelyföldért Társaságot, amely azon túl, hogy a magyarországi székely közösségeket fogja össze, most már nyugodtan kijelenthetem, hogy az egész Kárpát-medencére kiterjedő tevékenységet folytat.

Négy pontban foglaltam össze nagyon röviden a mondandómat, illetve a társaságunknak a kezdeményezéssel kapcsolatos álláspontját. Az első az, ami – azt hiszem – triviális: bennünket nem köt, nem szorít párt vagy pártpolitikai kényszerzubbony, tehát ennek következtében nyugodtan megtehetjük, kimondhatjuk azt is, ami ilyen vagy olyan megfontolások miatt esetleg pártok nem tehetnek meg.

Kettő: nincs új koncepcióra szükség. Tehát az az előterjesztés, ami mögé mi föl tudunk sorakozni, teljesen kiforrottan adott, az alapszabályunkban is benne van, és tevékenységünk is mindenféleképpen ilyen irányban szerveződik, hogy a Székely Nemzeti Tanács koncepcióját támogatjuk minden, a civil szervezeteknek adott eszközzel.

A feladatunk konkrétan elsősorban a mozgósítás. A mozgósítással kapcsolatban két tényre hívnám fel a figyelmet. Az egyik tulajdonképpen egyelőre nem is mozgósítás, hanem annak tudatosítása, hogy miért is van szükség autonómiára, ezt teljesen tapasztalati tények bizonyítják, és igazolják, hogy erre szükség van, kevésbé itt, Magyarországon, a székely közösségek körében, sokkal inkább otthon. Ezért itt nem csak arról beszélhetünk, hogy mi egyetlen javaslatnak látjuk a történelmi realitását, hanem ennek történelmi szükségességét is alapvetőnek ítéljük.

A mozgósítással kapcsolatban konkrétumok: most már két éve végezzük, olyan rendezvények szervezésével, amelyek egyszerűen a különböző, a közösségekhez forduló mozgósító erővel hatnak, egészen a sporttól a kultúrán át a tudományig olyan kezdeményezéseink vannak, amelyekkel – mondhatom – ebben az évben ezeket, jövőre mondjuk a Kárpát-medencei magyar összefogással, néptáncsal, népzenevel az autonómiáért már még többeket fog megmozgatni.

A másik, amiben föl tudjuk ajánlani a szakértelmünket – itt nagyon egyetértek azokkal, akik a szakértelmet, a civil szakértelmet hangsúlyozzák ebben a kérdésben –, egyrészt két egyetemre, az Eötvös Lóránd Tudományegyetemre és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre támaszkodó jogi szakértelem és informatikai szakértelem. Mindkettővel már leültünk, ellenőriztük, teszteltük, hogy melyik kezdeményezésnek van jogi realitása, továbbá informatikai eszközökkel azt is teszteltük, hogy hogyan lehet hálózatot építeni; szűk, szoros hálózatot, illetve gyenge kölcsönhatásokon alapuló hálózatot, amelyek egyrészt szükségesek az aktivista, azaz az aláírásgyűjtő hálózat kialakításához, másrészt pedig annak biztosítására, hogy valóban meglegyen az az egymillió aláírás. Nem olyan könnyű, pláne olyan összefüggésben, hogy nem mindegy, melyik országból szerezzük ezeket az aláírásokat. Nekünk kidolgozott koncepciónk van arra, hogy mondjuk a három balti államból, ahonnan ugyanannyi aláírás kell, mint Magyarországról, de három ország van benne, milyen koncepcióval gyűjtjük be az aláírásokat. Jelenleg teszteljük a többi országot, hogy honnan van egyáltalán realitása, és érdemes megcélozni például olyan nagy országot, mint Lengyelország, ahol nagyon felemásak egyelőre a visszajelzéseink.

A továbbiakban annyit tudok mondani, és ez akkor Csóti György alelnök úr kérésére vagy felkérésére a válasz: mi semmi mást nem kérünk, egyrészt fölajánljuk a civil szakértelmünket, másrészt viszont a rendszeres konzultációt annak érdekében, hogy időről időre egyeztessük azt, mi a feladata egy vagy több politikai pártnak, a kormánynak és a civil szervezeteknek. Pontosan osszuk le utána, mert azt hiszem, így egyrészt rengeteget tudunk egymásnak segíteni, másrészt pedig nem fogunk egymás mellett elbeszélni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt továbbadom a szót, csak egy megjegyzést szeretnék még tenni. Amit Kalmár Ferenc képviselő úr, a jelentésének a vázát, amit elkészített, szívesen elküldjük e-mailben az albizottság valamennyi tagjának, meghívottjának, résztvevőjének. Azt hiszem, már önmagában ez is nagy segítség, ha bárki szeretne ebben saját hozzáadott értékeivel hozzájárulni. Viszont arra kérek mindenkit, hogy az e-mailjükben a spameket nézzék át, mert néhányan jelezték, hogy a spamek között volt a meghívónk. Úgyhogy kérem, azért ezt tegyék meg.

Most pedig Ágoston András elnök úr következik felszólalásra.

ÁGOSTON ANDRÁS elnök (Vajdasági Magyar Demokrata Párt): Köszönöm szépen, elnök asszony. Legelőször is elnézést kérem, nem szokásom közbebeszélni, de kibuggyant belőlem, nagyon kérem, ne haragudjon.

Ami a KMAT-on elhangzottakat illeti, meg amit most itt hallok, meg kell mondanom, nem látok semmiféle különbséget, a politikai probléma most is ugyanaz. Nevezetesen: akarunk-e mi autonómiát, vagy pedig vállaljuk a még '90-ben, Váradi Tibor által megfogalmazott elképzelést a minimális kisebbségi jogokról, amit ha jól beépítünk egy akár európai dokumentumba, akkor bizony az autonómiáknak lóttek. Ebből indulok ki '90 februárja óta, amikor először váltak szét az útjaink – addig nagyon szoros együttműködés után – Váradi Tiborral.

Visszatérve csak egy pillanatra az első napirendi pontra, nagy élvezettel hallgattam Korhecz Tamás beszámolóját, ebből látom, hogy olvassa a hírlevelet, tegye, továbbra is fogom írni. De nekem nem vele van vitám, hanem Váradi Tiborral, aki mindkettőnk politikai mentora – ha lehet mondani –, csak a mi utunk elvált. Visszatérve erre, egy dolgot kell még fölmérni, és az egész ülés tartalmában ezt tartom a legfontosabbnak: milyen helyzetbe hozzuk a magyar kormányt azzal, ha elindulunk egy, kettő vagy három, vagy tizenöt kezdeményezéssel, és megpróbálunk összegyűjteni egy-egymillió aláírást, ami szerintem a kód. Kivéve az RMDSZ-t, mert az RMDSZ-nek vannak olyan nemzetközi kapcsolatai – a

témából ítélve –, mert az RMDSZ sikeréhez nagyon sok európai uniós erő is csatlakozna. Csak őket tudom elképzelni, hogy összegyűjtik az egymillió aláírást, minden másról kár beszélni, nem érdemes. Gondolom én.

Ebből kifolyólag azt mondom, hogy akár itt, már ennek az albizottságnak az ülésén is gondoljuk át, ha mást nem, hívjuk fel a magyar illetékesek figyelmét arra, hogy politikai szempontból gondolják át, mit jelent az európai polgári kezdeményezés ilyen körülmények között, amit te is mondtál. Nem lehet. Elzárjuk az utat egy második, harmadik Orbán-kormány előtt, amikor kétharmados többséggel azt mondja, az Európai Unióban három hónap alatt olyan rendet csinál, rendet vág az autonómiakezdeményezések között, hogy érdemes lesz nézni. Hát itt nem az a probléma, emberek, hogy nem tudjuk, mi az autonómia, hanem, hogy akarjuk-e, és én logikusnak tartom, hogy akkor, amikor a magyar kormány, a második Orbán-kormány kétharmados többséggel azt mondta, hogy most pedig lesz kettős állampolgárság, és körülbelül egy hét alatt lett. Akkor a következő magyar kormány – reméljük, hogy a miniszterelnökünk szabadságharca sikerül – bizony komolyan elgondolkozik azon, hogy a Kárpát-medencében élő magyarok elhatárolódás nélküli politikai integrációját hogyan lehet tovább elmélyíteni. Hát az első adandó lehetőség az autonómia. Kérem, ez az egész. Nem az, hogy most összegyűlik vagy nem, ki áll mellénk vagy ki nem, ez mind nem érdekes. Az érdekes az, hogy politikailag eldöntsük, mit akarunk, akkor jöhet a szakma.

Elnézésüket kérem, valószínűleg a korom is hozzájárul ahhoz, hogy mostanában már nem tudok izgalom nélkül beszélni, azelőtt tudtam. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt Csonka Áron úrnak adnám meg a szót, Kalmár Ferenc képviselő úr kért szót egy percre. Képviselő úr!

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm szépen. Azért Andrásnak hadd mondjuk, hogy a jelenlegi magyar nemzetpolitikában azért elég világosan meg van fogalmazva az, hogy ahol tömbmagyarság él, ott az autonómia az, ami biztosíthatja a megmaradást, ahol pedig szórványban él a magyarság, ott pedig a kulturális autonómia.

Bocsánat, az előző a területi autonómiára vonatkozott. Mi úgy gondoljuk, és bocsánat, most nem a kormány nevében beszélek, mert nem vagyok kormánytag, de mint KDNP-s és a KDNP egyik alelnökeként azért Semjén Zsolt, a pártom elnöke viszi a nemzetpolitikát, és mi úgy gondoljuk, hogy az autonómia az, ami biztosítja vagy biztosítaná a magyarság megmaradását a határokon túl. Ebbe az irányba megy a magyar kormány, ez a véleménye, ez egyértelmű, csak kérdés, hogy mikor lehet elérni, és itt szó volt róla többször, hogy milyen körülmények adódhatnak az európai politikában, mikor lehet kieroszakolni egyik vagy másik országtól ezeket a dolgokat. Hát Szerbia várható csatlakozása valamikor az Európai Unióhoz egy alkalom lehet arra, hogy bizonyos dolgokra azért rá lehessen kényszeríteni a szerb kormányt.

Köszönöm. (*Ágoston András: Elnézést, elnök asszony, két mondatot szeretnék mondani.*)

ELNÖK: Természetesen, elnök úr.

ÁGOSTON ANDRÁS elnök (Vajdasági Magyar Demokrata Párt): Nehogy már én legyek autonómiaellenes. Ez az egyik.

A másik, amit én mondtam, hogy ne hozzuk a magyar kormányt olyan helyzetbe, hogy egy kétharmados győzelem esetén – amiben én reménykedek – ott legyen előtte egy sikertelen vagy elfogadott olyan európai polgári kezdeményezés, koncepció, ami értelmetlenné teszi azt, hogy ő egy bármilyen autonómiamoddellel kilépjön és odategye ezt a javaslatát a többi döntéshozó elé. Én csak ezt mondtam, semmi mást.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt hiszem, mindannyian egyetértünk elnök úrral, de nem teheti a kormány. Tehát azt gondolom, ez nem a magyar kormány politikájának a kérdése, hanem hogy a helyiek, tehát az ott élők akarják-e vagy sem, és a polgári kezdeményezés ezt szolgálja. Ebben legfeljebb azt teheti a magyar kormány vagy mi, a magyar parlament, hogy ennek hátszelet ad. Azt gondolom, van az a mondás, hogy aki nem tudja, hova hajózik, annak nincs jó szél. Mi abban bízunk, hogy a helyi közösségeink tudják, hogy hova hajóznak, mi pedig ehhez megpróbáljuk a jó szelet szolgáltatni.

Csonka Áron úr kért szót.

CSONKA ÁRON elnök (Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége): Köszönöm szépen. Ehhez a vitához, különös tekintettel Kiss Antal úr grafikonjára, szeretnék hozzájárulni, és valamiféleképpen ez az első napirendi ponthoz is kapcsolódik, hiszen a Vajdaságról van szó, és a Vajdaság önkormányzatiságáról.

Tehát vannak olyan, ha már gazdaságilag közelítjük meg a kérdést, akkor vannak olyan gazdasági kimutatások, hogy akkor, amikor a Vajdaság státusa a legmagasabb volt az úgynevezett '74-es alkotmány szerint, az állami szférában, ami a magyarságot illeti, a százalékarány akkor sem felelt meg a foglalkoztatás szempontjából. Ugyanakkor vannak gazdasági kimutatások is, hogy a magyar tömb esetében – főleg ott a Tisza mentén, ami Szabadka felé gravitál – az ott megteremtett javaknak csupán 30 százalékát fordították vissza azokra a magyar területekre.

Ha most közelítjük meg a dolgokat, akkor figyelmébe ajánlom a szabadkai körzeti gazdasági kamara 2010-es adatát, ami szerint az a körzet, tehát ami nagyjából felöleli a Tisza mentét és a tömböt, körülbelül szerbiai kivétel 5 százalékát adta áruban, tehát árucseréről van szó. Tehát indokolt annak a résznek az úgymond autonómiai törekvése, hiszen saját lábán meg tudna állni gazdasági szempontból, és hatalmasat tudna fejlődni. Sajnos most azt tapasztaljuk, annak ellenére, hogy ugye arról beszéltünk, hogy talán a Vajdaságon a helyzetünket jobban tudnánk rendezni, azt tudom mondani, hogy az autópályák mind elkerültek bennünket, két különböző közigazgatási egységben vagyunk, vasúti és más infrastrukturális beruházások a Tisza mentén nincsenek, a legsikertelenebb privatizációk ott történtek, tehát nagyon rossz helyzetben vagyunk. Ezért történik egyrészt onnan az elvándorlás, mivel nálunk nincs gazdasági perspektíva.

Talán ezeket a szempontokat valamelyik következő magyar–szerb vegyes gazdasági bizottsági ülésnél is figyelembe lehetne venni, hogy igenis a magyar tömbhöz, a Tisza mentére több beruházás kerüljön.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nyilván mindig visszatérünk a gazdasághoz, mint egy fontos szemponthoz, ami egyáltalán a megélhetést biztosítja. Majd előbb-utóbb azt fogom javasolni a képviselőtársaimnak is, akik a KMKF szakpolitikai munkacsoportjában vannak, hogy született még a Kárpát-medencei régióra vonatkozóan a határ menti térségek gazdaságfejlesztéséről egy stratégia, amit, azt gondolom, három-négy év távlatából érdemes lenne aktualizálnunk, és akkor ezeket a kérdéseket is bevenni abba, úgyhogy köszönöm önnek.

Rác Szabó László úr következik.

RÁCZ SZABÓ LÁSZLÓ elnök (Magyar Polgári Szövetség): Köszönöm a szót elnök asszony. Hadd kötődjek akkor az utolsó mondatokhoz, nem tudunk elvonatkoztatni a gazdaságtól. Azt hiszem, jó megközelítés az, amit megcéloztak, ugyanis az egyik eszköze annak, hogy például a délvidéki magyarságot, az elcsatolt részt hogyan semmisítik meg most

már több tíz éven keresztül, az pontosan a gazdasági oldala. Ugyanis a nemzeti oldalon, ha szorítják az embereket, akkor azok annál inkább ellenállnak, a nyelvünkben elég nehéz bennünket kiforgatni. A gazdasággal manipulálnak, és való igaz mindaz, amit elmondott Áron, ez teljes egészében így van, és ez célzott. Következésképpen azért azt megállapíthatjuk, hogy a románok nem szeretik a magyarokat. Nem úgy értem, hogy egy ember az egy embert, mert hát ugye sok barátság szövődik ezeken a helyeken. A szerbek politikai szemszögből, tehát állambiztonsági szemszögből nézve nem szeretik a magyarokat.

Ebből következően ők féltik a területeiket. Jó, tudják, hogy miről van szó, ők sem bolondabbak nálunk. Azt kell mondani, hogy ebből a félelemből egy ellenállás, egy akarat születik: az erősebb jogán hogyan eltiporni a gyengébbet. Na, ezzel száll szembe az autonómiatörekvés, és való igaz, hogy autonómia nélkül nincs megmaradásunk. Ez százszázalékosan így van, ez gyakorlatilag nem más, mint a decentralizáció egy fajtája, de azt úgy kellene a magunk javára fordítani, hogy amikor eljutunk odáig, hogy kapunk valamilyen jogokat, például nemzeti tanács alapon, és mint mondtam, kell ez a törvény, jó ez a törvény, fontos ez a törvény. Sok mindent mi nem teszünk meg azért, mert nem lehet megtenni. Egyszerűen lehetetlenség, ahogy ezt Korhecz Tamás elnök úr is mondta, valóban vannak dolgok, amiket nem tudunk keresztülvinni. De vannak dolgok, amiket könnyedén keresztülvihetnénk, mégsem tesszük meg. Ez elsősorban rólunk, az egymáshoz való viszonyulásunkról szól. Tehát mi nem tudunk egységesek lenni a különböző érdekszférák és érdekek miatt. Ez a mi nagyon nagy problémánk, például a nemzeti tanácsban én mindig azon vitatkozom elnök úrral – néha beszélgettünk erről –, hogy annak felül kellene emelkednie a pártpolitikán. De nem szeretnék túlságosan messze elmenni attól, amit mondani akartam.

Tehát ha az autonómia biztosítja a megmaradásunkat, az nem jó, és nem fogja támogatni az, aki ennek nem örül, aki nem szeretné. Aki abban látja a mi megmaradásunkat, hogy autonómia, közben a területeinkre igényt tart, nem fogja támogatni a mi autonómiánkat, tehát kívülről kell nézni a dolgot, máshol kell megoldani. Az egyik kezdeményezés ez, amit itt végighallgattunk, és ilyen szemszögből nézve ez egy jó kezdeményezés. Azt mondta Ágoston András, hogy nem szabadna rossz helyzetbe hozni a magyar kormányt. Igaz. Való igaz, mert mi csak annyira vagyunk erősek, amennyire erős Magyarország, de ez nem elég, hanem amennyire Magyarország magyarságban gondolkodik. Tehát nem elég csak erősnek lennie, hanem magyar érdekekben kell gondolkodnia. Hát ez sajnos most nem túlságosan támogatott.

De hadd tegyem hozzá, hogy teljesen egyértelműen látszik, matematikailag bizonyítható, hogy Európában az önállósodási törekvések föllángoltak. Ez helyzet. Ezt a helyzetet nekünk meg kell lovagolnunk, ez a személyes véleményem, és mi nem gondolkodhatunk abban, hogy mi lesz majd a következő választásokon Magyarországon, mert az egyrészt még soká lesz. A másik dolog pedig az, hogy drukkolhatunk mi Orbán Viktornak és a Fidesz-kormánynak, amennyire csak akarunk, de mi van, ha mégsem nyer. Tehát egy kezdeményezést ma tönkretenni azért, mert mi lesz holnap – és csak ezt akartam ebből kihozni –, azt a kezdeményezést szerintem leállítani nem túlságosan bölcs dolog, hogy finoman fogalmazzak.

Aztán a megfogalmazásokban, amiket itt hallottunk, amit kihoztak, hát látjuk azt, hogy dilemma az, hogy önkormányzás vagy nem önkormányzás. Én azt mondom, az önkormányzat mindent leír, tehát ez a csúcs, nem is tudom, hogy talán lehet-e ettől többet kérni. Az önkormányzat mindent leír, valahol tehát ebbe az irányba kellene szerintem haladni, és itt lenne az ideje átgondolni azt, hogy a mi feladatunk-e az, hogy a mások érzékenységét állandóan előre kitaláljuk, hogy ő mire érzékeny. Gyakorlati szemszögből nézve is – ne haragudjon meg senki a kifejezésért – gyakorlatilag a nemzeti ellenségeinkről van szó, azokról, akik minket el akarnak tiporni, ha úgy tetszik, gazdasági okokból, tehát nem csak nemzeti szemszögről van szó, hanem abból a szemszögből nézve, hogy a legzsírosabb földek kellenek nekik, a legjobban termő bányák, és sorolhatnám, mi minden.

Hadd támasszam alá még azt, hogy az a módszer, ahogy az autonómiát nem akarják, és ahogyan minket megpróbálnak minél jobban elnyomni, elvándoroltatni, leépíteni gazdaságilag, látszik abból, hogy a tömbben élő magyarság esetében, és hadd hozzak megint zentai példát, ha már zentai vagyok, Zentán 80 százalékban magyarok élnek, és a szerbség körében – körülbelül 1800-2000 szerb élhet Zentán, tehát az ő körükben – a munkanélküliség 2-3 százalék körül van, ennél nem lehet több, a magyarság körében pedig 35-40 százalék között van. Olyan számok ezek, amelyekkel nem lehet vitatkozni, és teljesen egyértelműen bizonyítja, hogy mi a politikai tendencia. Na, ehhez várjuk mi a segítséget a magyar kormánytól, bármelyik magyar kormány lesz is, és ehhez várjuk azt a segítséget, hogy legyen autonómia, akár ilyen módon, ahogyan már a kezdeményezés elindult. Úgy érzem, hogy fontos kezdeményezésről van szó. Igazából nem is érzem annyira azt, hogy miért lenne ez a jövőben kényszer, miért hozna valakit, bármely kormány rossz értelemben vett kényszerhelyzetbe.

Köszönöm, elnök asszony.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csak jelezni szeretném, hogy még hárman kértek szót, ugyanakkor szeretnék majd a felszólalóknak is két-három percben lehetőséget biztosítani viszontválaszra. Annyit hadd jegyezzek meg, hogy nem gondolom, hogy a magyarországi pártpolitikai konstellációknak kellene bármikor kiszolgáltatottnak legyen az önrendelkezés kérdése, és ezzel azt gondolom, hogy az efféle latolgatásokat, egyebeket le is kellene zárni. Azt gondolom, azzal sokat mondok, hogy az albizottságunk paritásos albizottság, négy kormányzó- és négy ellenzéki párti képviselővel, és azt hiszem, eddig minden döntésünket – a képviselőtársaim is megerősítik – konszenzussal hoztuk. Némi parafrázissal még hadd mondjak Rácz úrnak annyit, hogy nem elég erősnek lenni, annak is kell látszani. Ez szerintem közös érdek, ez közös Kárpát-medencei érdek.

Sándor Krisztinát illeti a szó, azt követően pedig László Lajos úr egy mondatra kap még lehetőséget, és Kalmár Ferenc képviselőtársam is szeretne még szólni. *(Jelzésre.)* Még Kulcsár-Terza József is szót kért.

Parancsoljon, Krisztina!

SÁNDOR KRISZTINA ügyvezető igazgató (Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács): Köszönöm szépen. Sándor Krisztina vagyok, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács részéről vagyok jelen, és kicsit Ágoston András elnök úr gondolataihoz kapcsolódnék, illetve azt árnyalnám, amennyiben megengeded. Én értem, hogy Ágoston András úr mire céloz, hiszen gyakorlatilag összenéztünk Zsolttal, és azt mondtuk, hogy voltaképpen abban igaza van, hogy a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács júliusi ülése óta a helyzet, illetve a három európai polgári kezdeményezés helyzete együttesen nem sokat változott, egyebekkel voltunk elfoglalva, mint ez köztudott. Viszont, ha úgy tekintünk a jövő esztendőre, mint az európai polgári kezdeményezések és az egymillió aláírás összegyűjtésének az évére, akkor úgy képelem el ezt a helyzetet, hogy gyakorlatilag ahogy az Autonómia Tanács ülésén befejeztük a vitát, és abban maradtunk, hogy három különböző kezdeményezés áll rajtvonalhoz, és amelyik átmegy az Európai Bizottság jogi szűrőjén, a mellé felsorakozik mindenki, és igazából a kulcskérdés itt van. Hiszen mi egymás közt, illetve az Autonómia Tanács ülésén is úgymond megígértük egymásnak – ha lehet ezt így fogalmazni –, hogy ez így lesz.

Ebben a továbbiakban az lenne a legfontosabb, hogy az egyidejűséget tudjuk összehozni, hiszen az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács ez ügyben már több rendben is egyeztetett. Igaz, hogy az elmúlt két hónap a választási kampány miatt erre nem volt alkalmas, de korábban már egyfajta szövetségkötésre elköteleztük magunkat. Fontosnak tartanám, hogy ezt a rajtvonalhoz állást egy időben tegyük meg, hiszen azzal egyetértünk, hogy amennyiben a három kezdeményezést három különböző időpontban

indítjuk, és három különböző útvonalon szerzünk hozzá partnereket az Európai Unióból, akkor valószínűleg nem kis zavart okozunk ezzel a különböző autonóm régiók képviselői fejében, és ilyen szempontból egyetértek Ágoston András elnök úr aggodalmaival. Tehát mi a magunk részéről, tekintettel arra, hogy úgymond békeév következik az erdélyi magyar politikai életben is, ha minden jól megy, szorgalmazni fogjuk az Erdélyi Magyar Egyeztető Fórum mielőbbi összehívását az év elején, amelynek egyik fontos napirendi pontja lehet az, hogy a három kezdeményezésnek a gyakorlati kivitelezésére való felkészülést, a beadás kapcsán körvonalazódó dátumot valamennyire próbáljuk összehangolni. Mert – ismétlem – ezt ilyen szempontból fontosnak tartom, hogy főként a leendő partnereink számára ne okozunk, hát nem azt mondom, hogy kellemetlenséget, de akár mondhatnám úgy is, hogy közös autonómia-terekvésünk szempontjából ne okozunk zavart, mert ezt egyébként meg tudjuk tenni, ha Ágoston András aggodalmaira visszatérünk.

Csak ezt szerettem volna hangsúlyozni, és ezennel gyakorlatilag fel is vállaljuk azt, hogy év elején mielőbb szeretnénk az Erdélyi Magyar Egyeztető Fórumot ez ügyben összehívni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most László Lajos úr következik egy mondatra.

DR. LÁSZLÓ LAJOS titkár (Székelyföldért Társaság): Ágoston András úrnak: teljesen egyetértünk. Mi, illetve a Székely Nemzeti Tanács is, nem célnak tekintjük az európai uniós polgári kezdeményezést, hanem csakis egy eszköznek az autonómiához vezető úton. S ha ez nem sikerül, akkor megyünk tovább, tehát itt nem lehet vita, akkor más eszközöket kell találni. Csakis az autonómia lehet a megoldás, mégpedig Székelyföld területi autonómiája elsődlegesen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kalmár Ferenc képviselő úr következik, utána pedig Kulcsár-Terza József.

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm szépen. Én csak egy mondatot szeretnék még mondani. Bár már kicsit elkanyarodtunk a témától, de visszatérnék ehhez a jelentéshez, aminek raportőre vagyok Strasbourgban. Arra szeretném alapozni az egész jelentést, és úgy látom, hogy ez egy elfogadott mottó Strasbourgban, ami nem csak az Európa Tanácsnak, de a mai Európának egy mottója, mely angolul úgy szól, hogy withy trough diversity, vagyis magyarul: egység a sokszínűségben. Ebbe szeretném beágyazni az egész autonómia-kérdést, és hogy miért kell ezeknek fennmaradni.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kulcsár-Terza Józsefet illeti a szó, a Magyar Polgári Párt részéről.

KULCSÁR-TERZA JÓZSEF megyei elnök (Magyar Polgári Párt): Köszönöm szépen. Az órára tekintek, és látom, hogy eltelt az idő, úgyhogy én egy kérést fogok megfogalmazni, mivel karácsony előtt úgy látszik, erre van lehetőségünk. Hétfőn a Kovászna megyei önkormányzati ülésen napirenden szerepelt annak a személynek a kinevezése, aki a székelyföldi brüsszeli irodát fogja koordinálni. Na, hát tudni kell, hogy négy éve született egy határozat Háromszéken, hogy megnyílik egy ilyen brüsszeli iroda, tavaly nagy pompa keretében fel is avattuk az irodát, azóta – meg lehet kérdezni Kiss Antal barátunkat – létezik az iroda, de élet nincs benne, bútorzat sincs, senki sincs ott. Én úgy gondolom el, és meg szeretném kérni az albizottságot, hogy vegye fel a kapcsolatot a két megyei önkormányzattal

– gondolok itt a Hargita, illetve a Kovászna megyei önkormányzatra –, és engedjük meg, engedjék meg, hogy a Székely Nemzeti Tanács működtesse ezt az irodát. Tudjuk, a Székely Nemzeti Tanácsnak van egy külügyi szolgálata, és úgy gondolom el, hogy az autonómia szempontjából nagyon fontos lenne.

A polgári kezdeményezésekről talán csak annyit, hogy a legkomplexebbnek az SZNT kezdeményezését tartjuk, de természetesen amennyiben sikeresen bejegyzik, a másik két kezdeményezést is fogjuk támogatni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, van-e még felszólalás? (*Nincs jelzés.*) Amennyiben nincs, akkor ugyancsak ugyanabban a sorrendben először Szilágyi Zsolt úr, azt követően Székely István úr, azt követően pedig Izsák Balázs úr kapnak lehetőséget két-háromperces reagálásra.

Reflexiók

SZILÁGYI ZSOLT alelnök (Erdélyi Magyar Néppárt): A vajdasági barátainak mondanám: teljesen megértem az aggodalmat, de két szintet nagyon tisztán válasszunk szét, az európai közösségi jogot és a mi politikai céljainkat. Úgy éreztem egy kicsit, hogy a kettő össze van csúsztatva. Bandi, a legnagyobb barátsággal mondom.

Tehát ha azt nézem, és megint Romániát adnám példának, mert nemzetpolitikai szempontból nagyon jó és példamutató – nyilván néha negatív példát mutató, de példamutató – az a töretlen érdekérvényesítés. Tehát nekik nem okoz erkölcsi problémát, imázskérdést az, hogy tagadják Koszovó függetlenségét, hanem Koszovó autonómiájáért szállnak síkra, ugyanakkor azt mondják, hogy Székelyföldnek ez nem jár, de fellépnek a Timok-völgyi románok érdekében, legyen szó kulturális, egyéni vagy kollektív jogokról. Tehát ez nem okoz a nemzetközi színpadon semmiféle problémát.

A harmadik Orbán-kormány normateremtő-képessége a határokon túl ugyanannyi lesz, mint a második Orbán-kormány normateremtő-képessége. Jogi normát bármelyik magyar kormány Magyarország területén tud hozni. Tehát az állampolgársági törvény nem arról szól. Bandi! Támogathatja az autonómiát – mint ahogy most is támogatja –, de az autonómia alapvetően az utódállam központjával rendezi nekem a viszonyomat. Az anyaországgal az állampolgárság, illetve az ilyen típusú intézményes fórumok rendezik a viszonyomat. Az autonómia alapvetően – legyen szó kulturális vagy területi autonómiáról – az utódállamban teremt nekem otthont.

Na most, egy elég nagy mutatóvány megfogalmazni vagy beleszuszkolni az európai közösségi jog jelenlegi terminológiájába az elmúlt 23 év magyar autonómatörekvéseit. Ugye, a mi szövegünkben az van, nem idézem az egészet, csak ezt a két mondatot: „Uniós stratégia... – hát a romastratégia után azt gondoljuk, hogy talán ezzel lehet példálózni, és ez nyilván a magyar elnökség által megteremtett precedenst dicséri –, tehát: „Uniós stratégia és jogi standard kialakítása az európai haladó gyakorlat, a sikeres önkormányzati formák és a nemzetközi integrációs intézmények dokumentumai alapján.” Hát annál jobb autonómiaajánlás, mint a 2003-as Gross-jelentés, nincs egyelőre, de ez egy soft law. Tehát ha én normát kérek az alapján, amit az Európa Tanács parlamenti közgyűlése Andreas Gross ajánlása, riportja és jelentése alapján megfogalmaz; hát azt mondja, hogy ha van autonómia, nincs konfliktus, ha tagadják az autonómiát, egyből probléma van.

Tehát ha vannak sikeres önkormányzati formák, világos, hogy akkor, mikor kampányolok az Åland-szigeteken, Katalóniában vagy akárhol máshol, akkor nyilván arra hivatkozok, hogy vannak működő formák, de ha beletesszük azt, hogy autonómia – ugye az RMDSZ szövegében benne van az, hogy self determination related to national identity, ami szintén az autonómiára való utalás –, a Bizottság jogi szolgálata kapásból azzal utasíthatja

vissza, hogy kérem szépen, az uniós jogi alap nem teremt nekem, Európai Bizottságnak lehetőséget arra, hogy kötelezzem az országokat, hogy autonómiát adjanak ennek, annak, amannak. Tehát ha nyitva hagyjuk, amikor behív a Bizottság jogi szolgálata argumentálni ezt a dolgot, akkor azt mondhatjuk: kérem szépen, nagyon sok országban százszor több van, mint amit mi itt megfogalmaztunk, de éppen azért hagytuk ilyen permisszíven, mert lesz tagállam, amelyik erősebben fogja alkalmazni – máris van területi autonómiája, s a többi –, és lesz tagállam, amelyik nem, de annak is ajánlja legalább. Legyen egy olyan jogi minimum amire lehet hivatkozni, például az asszimilációra, ha tényleg komolyan veszik, hogy az uniónak fontos a saját kultúrája, hagyománya, és így tovább.

Ezt csak azért mondom, hogy ezt válasszuk külön. Tehát azért, mert megpróbáljuk eurokonformmá tenni azt, amit akarunk azért, hogy az eurokraták Brüsszelben elfogadják – mert hát tőlük függ ez –, az nem jelenti azt, hogy az SZNT vagy mi vagy akárki más kevésbé tartanánk fontosnak az autonómiát és a politikai program, a mindennapi politika során ezt ne képviselnénk. Tehát a kettő szerintem komplementer, egymást erősítheti, de nem oltja ki.

Végezetül azzal zárnam, hogy nyilván megvan az elvi esélye annak, hogy a három szöveget egybegyűrjük. A múltkor megpróbáltuk, de azt mondtuk, hogy ha nem megy, akkor inkább ne. Nyilván van egy presztízssértéke annak, hogy ezt ki kezdeményezi, és hogy milyen nemzetközi partnerekkel, összefogással. Azonban, ha kicsit elvonatkoztatunk – mondom ezt egy héttel a választások után, amely nem volt vihar nélküli Erdélyben, de ha elvonatkoztatunk attól –, és kicsit madártávlatból nézzük, hogy erre egy-három-öt év múlva hogyan fognak emlékezni, akkor nagyon-nagyon nem számít az, hogy most egyik vagy másik kezdeményez. Aktuálpolitikai presztízskérdés, ez biztos, de az, hogy ha kijöhet ebből valami, ha arra lehet sarkallni a Brüsszeli, egyébként nagyon kényelmes eurokratákat, hogy a nemzeti közösségeket illető semmittevésből, mert az uborkát, a nyulakat meg a környezetet védjük, de a saját kultúránkat nem, tehát az ilyen típusú semmittevésből valahogyan mozduljon ki egy jogi aktivizmus felé Brüsszel, akkor már elérte a célját az első próbálkozás. Hát ne feledjük el, hogy fél év múlva újabbat lehet beadni, egy év múlva újabbat lehet beadni, havonta lehet beadni egy kérdést. Tehát ez felhasználható arra is, hogy egy kis szövegmódosítással – nyilván kikerülve azt, hogy ne diszkreditáljuk az ügyet – bombázni lehet különböző helyekről a Bizottságot azzal, hogy kérem szépen, ez egy komoly európai elvárás, miért nem csináltok semmit.

Tehát összességében azt látom, hogy nehezen indul az ügy, de remélem, hogy ha beindul, akkor valami elmozdulást hozhat. Ez nem fogja megváltani a Kárpát-medencei magyar autonómia-terekvéseket. Állítom, hogy ez az eszköz belátható időn belül – három-öt éven belül – nem fogja értékelhető módon segíteni a mi autonómia-ügyünket, csak egy kicsi lökést esetleg ad neki, de számottevő – hogy mondjam – csodát vagy megváltást ettől nem várok, bár nyilván várom a karácsony estét.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt hiszem, azért arra szükségünk van, hogy a szívünkben ott legyen, hogy azért csodák még lehetnek. Főleg, ha – még egyszer hangsúlyozom – a konstellációk, amelyek az európaiakat is jelentik, illetőleg mondjuk ahogy Zsolt említette, egy választás utáni új lendület lehetőségét, akkor azt gondolom, hogy ezt feltétlenül fontos figyelembe vennünk.

Eszembe jutott még egy mondás a Zsolt által elmondottakról, hogy ugye azt szokták mondani, hogy a fa tetejére kétféleképpen fölülni, az egyik, ha az ember a termésre ráül, és várja, míg majd a lombok kihajtanak, és egyszer csak a fa tetején lesz, a másik, hogyha fölmásznak rá. Hát szerintem inkább másszunk.

István, öné a szó.

SZÉKELY ISTVÁN főtitkárhelyettes (Romániai Magyar Demokrata Szövetség): Köszönöm szépen a szót. Van három elképzelés, de ezeket gyakorlatilag véglegesítették a kezdeményezők. Hamarosan megtudjuk, hogy végül is sikerül-e egyeztetni egymás között vagy nem, ez végül is egy nyitott kérdés. További kérdés az, hogy érdemes-e egy tervezetben gondolkodni. Úgy gondolom, egy tervezet itt nem lehet, esetleg kettőre lehet szűkíteni ezeket az elképzeléseket. De én nem vagyok pesszimista olyan szempontból, hogy azt gondolom, a fősodor adott, van még a szövegek kapcsán némi korrekció lehetősége, ezt nagyon gyorsan meg kell nézni. A jövő tavasszal, legkésőbb nyár elején be kell terjeszteni ezt a Bizottsághoz, és azt gondolom, a jövő év végén esetleg el lehet kezdeni az aláírásgyűjtést. Megyünk előre, amennyi dilemma van, azt nagyon hamar oldjuk meg. Lehet erről még nagyon hosszú hónapokat kerekasztalozni, szerintem nem érdemes. Annyiszor fogjuk ezt újratekinteni, ahányszor átmegy, pontosabban ameddig átmegy.

Mindenkinek áldott karácsonyt és boldog új évet kívánok!

ELNÖK: Köszönöm szépen. Balázs, öné a szó.

IZSÁK BALÁZS elnök (Székely Nemzeti Tanács): Köszönöm szépen. Kalmár Ferenc kérdezte, hogy a román alkotmány egyes cikkelyei mennyire ellentétesek a székely autonómiatörekvéssel. Én ezt csapdának tartom, fölösleges vele foglalkozni, ugyanis nem ellentétes. Erről tudni kell azt, hogy ez a megfogalmazás, hogy Románia egységes, oszthatatlan nemzetállam, az 1923-as alkotmányban jelenik meg először, abban az időben is politikai üzenete volt: a fiatal román állam azt akarta ezzel üzeni, hogy Erdély véglegesen az övé. Eltelt azóta 90 év, ez alatt a 90 év alatt volt jó néhány román alkotmány. 1965-ben Ceaușescu viszi be újra az alkotmányba ezt a megfogalmazást, akkor, amikor a magyar autonóm tartomány végleges felszámolására készül.

A nemzetközi jog időközben átalakult. Nincs Európában egyetlen olyan ország Románián kívül, amelynek az alkotmánya tartalmazná ezt a szót, hogy nemzetállam. Nem alkotmányjogi kategória, nem lehet ennek alkotmányjogban értelmezhető, a nemzetközi közösség által elfogadott jogi értelmezést adni. Viszont Románia nemzetközi kötelezettségvállalásaiból következik, hogy milyen értelmezést nem lehet adni neki. Nem lehet semmilyen olyan értelmezést adni, amely a diszkriminációt jelentené, amely a diszkrimináció általános és nemzetközi szerződésekbe foglalt tilalmát sértené, és ha így tekintjük, akkor Székelyföld lakói román állampolgárok, az autonómia kivívása után román állampolgárok és Románia adófizetői maradnak, az autonómia intézményei a román állam intézményei egyben, amelyek a román parlament által elfogadott, ha úgy tetszik, román törvény alapján fognak működni. Hol sérti ez Románia nemzetállami, egységes jellegét? Sehol.

Nagy baj az, ha belemegyünk ebbe a vitába, ugyanis a románok ehhez fogalkörömmel fognak ragaszkodni, nekik egy történelmi relikvia ez a megfogalmazás, ez ott fog maradni az alkotmányukba, és nem fogjuk tudni ezt megváltoztatni, és nincs is értelme. Arra kell törekednünk minden erővel, hogy semmilyen olyan értelmezést ne tudjanak adni, amely a jelenkori, XXI. századi európai jogrenddel ellentétes. Ennyi. Tehát ez nem ellentétes a székely autonómiatörekvéssel.

Szeretném megköszönni Kalmár Ferencnek, hogy az Európa Tanács magyar delegációjának tagjaként – és sajnálom, hogy elment Szabó Vilmos – Strasbourgban rengeteget segítettek nekünk, és gyakorlatilag bebizonyosodott az, hogy nemzetközi kapcsolatépítésben mennyire hasznos lehet a magyar delegáció. Személyesen Kalmár Ferenc és Szabó Vilmos is, de a delegáció minden egyes tagja rengeteget segített. Mindenki nagyon sokat dolgozott azért, hogy a székely autonómiatörekvésnek barátokat szerezzünk,

szövetségeket és kapcsolatokat építsünk. A további kapcsolatépítésünk nem egy szála ehhez a strasbourgi segítségnyújtáshoz nyúlik vissza, amit, kedves Feri, még egyszer köszönök.

László Lajos felszólalásában említette, hogy mire készülnek. László Lajosnak is, és a Székelyföldért Társaságnak is köszönöm pontosan, amit ő elmondott, és hát itt ül az Erdélyi Körök Országos Szövetségének egyik vezetője, Szekeres Lukács Sándor, akinek azért említtem meg a nevét, mert Ágoston András azt mondta, hogy egyedül az RMDSZ képes összegyűjteni az egymillió aláírást. A legkisebb kételyem sincs, hogy az RMDSZ ezt össze tudja gyűjteni, de mi is össze tudjuk gyűjteni. A pesszimista verzióban Erdélyből, Székelyföldről, ahonnan az autonómia támogatása mellé 220 ezer szavazatot gyűjtött össze a Székely Nemzeti Tanács a nem hivatalos népszavazáson, és Székelyföldről és Magyarországról egészen biztos, hogy egymilliónál többet, és ezer önkéntesünk segítségével teljesítjük legalább a minimális küszöböt, amit a 211-es rendelet előír.

Amit elfelejt mindenki, aki erről a kérdésről nyilatkozik, az az, hogy ez nem úgy történik, hogy készen van a koncepció, és nekiállunk – az RMDSZ tiszteletreméltó jelen lévő képviselője is azt mondta –, és össze fogjuk gyűjteni az egymillió aláírást. Tehát ez elhangzott Borbély László szájából is, annyit tesztek hozzá, csak egy szót: ha. Mindig így mondom – az Székely Nemzeti Tanács –, összegyűjtjük az egymillió aláírást, ha a Bizottság bejegyzí. Tehát innen kezdődik. Van egy feltétele ennek, és utána természetes, hogy össze fogjuk gyűjteni. Bízom abban, hogy egymást segítve, egymást támogatva.

Az egyidejűségről: az Erdélyi Magyar Néppárttal, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanáccsal valóban szövetségről tárgyaltunk. Nem emlékszem, hogy megállapodtunk volna az egyidejűségben is, de van ráció benne. Tehát gondolkozzunk: egyidejűségről akkor lehet szó, amikor körülbelül körvonalazódik, hogy mennyire vagyunk készen, hogy körülbelül mikor tudnánk benyújtani. Tehát azért nem tudtunk és nem tudunk addig egyidejűségről beszélni, de látom a racionalitását, az ésszerűségét ennek, és mondjuk ez elől sem zárkozunk el.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Azt hiszem, lassan eljön a búcsú órája, illetve bocsánat pillanata, mert az órákon már túl vagyunk. Én természetesen azokban a kérdésekben, ami itt elhangzott, részben alelnök úrral megállapodásban, a jegyzőkönyv bizonyos szakaszának – ahogy azt Rácz úr kérte – a kormányhoz, az illetékes államtitkárságra történő továbbítását megtesszük.

Amit Kulcsár-Terza József kért, nyilván ebben a mi lehetőségeinkhez mérten egy közvetítő szerepet megpróbálunk jószolgálati tevékenységként ellátni. Kalmár Ferenc képviselőtársam jelentéstervezetét természetesen, ahogyan ígértem, e-mailen továbbítani fogjuk.

Köszönöm Kiss Antal igazgató úrnak, hogy a Hunineu följánlotta a segítségét, és úgy hiszem, ez nagyon fontos ebben a Brüsszel–Budapest–Bukarest tengelyben ennek a kérdésnek a harmonizálása. Annak kifejezetten örülök, hogy azért a három vagy két kezdeményezés – de ma még három kezdeményezés – tekintetében nyilván, ha vannak is tartalom tekintetében viták arról, hogy ki milyen mélységig vagy milyen messze kíván elmenni ebben a kérdésben, mégis ma úgy érzem, hogy annyi előrelépés történt, ahogy Krisztina is elmondta, és ahogy mindannyiuk részéről elhangzott, hogy van egy vagy három kinyújtott kéz ahhoz, hogy technológizálják ezt. Talán úgy fogalmazhatnék, hogy a hallgatónlagos „el nem gáncsolási” megállapodás azért csak-csak megtörtént ezen a mai albizottsági ülésen, úgyhogy én már nyugodtan várom a szentestét.

Azt szeretném kérni, hogy ha ebben szükséges esetlegesen a mi, nyilván csak és kizárólag technikai közreműködésünk, akkor szívesen tesszük, hogy ennek a forgatókönyvében, illetve technológizálásában mindannyiuk számára és mindannyiunk számára – talán többes szám első személyben beszélhetek – a legjobb megoldás és a legjobb

forgatókönyv szülessen. Úgyhogy erre szívesen visszatérünk, és nyilván mi továbbra is tartjuk magunkat ahhoz, hogy az albizottság valamennyi ülésén erre azért mindig rátekint, ha nem is ennyire közletről, de azért igyekszünk mi is mindent megtenni azért, hogy ezek a kezdeményezések sikeresek legyenek, és az állhatatosságunk ebben a tekintetben megmaradjon.

Tisztelt Albizottság! Tisztelt Képviselőtársaim! Kedves Vendégeink! Azért azt szeretném elmondani, hogy a magyar parlamentben ez az utolsó bizottsági és albizottsági ülés, tehát rajtunk kívül sem ma, sem ezt követően már nem ülésezik senki. Azt hiszem, szépen zárjuk ezt a 2012. esztendőt, ami tényleg választásokkal teli volt, mozgalmas volt, de úgy hiszem, önmagában a bizottságunk létrejöttével is, itt a parlamenti dimenzióban is talán egy új lendületet adhatunk magunk is annak a kérdésnek, ami az önrendelkezés, az autonómia kérdését jelenti.

Így nincs más hátra, minthogy én is kívánjak mindannyiuknak áldott és békés ünnepet, karácsonyt a szeretteiknek, hozzátartozóiknak is, és talán megfogadva alelnök úrnak azt a javaslatát, hogy legyen 2013 tényleg a cselekvés, és én hozzáteszem: a kooperáció éve, kívánunk minden jót, és talán a legstílusosabb, ha azt mondom, hogy közös sikereket. Ha ez megvan, azt gondolom, minden megvan.

Kívánok önöknek minden jót, ezzel a mai ülésünket bezárom, és köszönöm a részvételüket.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 41 perc)

Dr. Szili Katalin
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Szoltsányi V. Katalin